

วารสารสันติสุขปริทรรศน์

Journal of Peace Periscope

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2565

Vol. 3 No. 1 Jan.-Jun. 2022

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ Journal of Peace Periscope

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2565)

Vol.3 No.1 (January-June 2022)

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ Journal of Peace Periscope (JPP) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นเชิงวิชาการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิจัยให้แก่คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สู่สาธารณชนและแวดวงวิชาการ ขอบเขตวารสารมุ่งเน้นเปิดรับบทความจากสาขาด้านศาสนาและปรัชญา สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยและสังคมศาสตร์ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ทั้งนี้เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

กำหนดการเผยแพร่

วารสารเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) คือ ฉบับที่ 1 ระหว่างมกราคม – มิถุนายน และฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ แสนบุราณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม ราชวัตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการบริหาร (Executive Editor)

พระครูชลธารพิทักษ์ เจ้าอาวาสวัดแม่ฮ่องไคร้

กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

1. ศาสตราจารย์ ดร.พระมหาบุญเลิศ ช่วยธานี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรมย์ สีตาคำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พระมหาวิเศษ เสาะพบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
6. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ะ ปัญญาภา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ จันทรแดง มหาวิทยาลัยพะเยา
8. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญย์ นิลเกษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวี จันทรส่อง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร แสงสุโพธิ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยจรัส เตชะตันมินสกุล มหาวิทยาลัยแม่โจ้
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป พืชทองหลาง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คุณากร กรสิงห์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
14. อาจารย์ ดร.มนตรี หลินภู มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
15. อาจารย์ ดร.ณัฐชานันท์ วงศ์มูลิธิกร มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

ฝ่ายจัดการวารสาร

นางศิรินทิพย์ ผาเจริญ

สำนักงาน

สำนักงานวัดแม่ฮ่องไคร้ เลขที่ 9 หมู่ที่ 8 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
50220

จัดพิมพ์โดย

ร้านธนพร เลขที่ 152/1 หมู่ที่ 3 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review)

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2565)

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ นพแก้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ฝาเจริญ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
5. อาจารย์ ดร.เชษฐ ใจเพชร มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร
6. อาจารย์ ดร.กรวิทย์ เกาะกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทบรรณาธิการ

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ ฉบับนี้เป็นปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม - มิถุนายน 2565 มีความมุ่งมั่นที่จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความวิชาการ และบทความวิจัย ด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศาสนาและปรัชญา ตลอดจนสหวิทยาการต่าง ๆ เพื่อเป็นเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักวิจัยและนักวิชาการ รวมถึงเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในวงวิชาการ อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ก้าวหน้าอย่างเข้มแข็งต่อไป ซึ่งกองบรรณาธิการจะเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยเพื่อให้กว้างขวางมากขึ้น

ฉบับนี้ มีบทความวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์ทั้งสิ้นจำนวน 5 เรื่อง คือ 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยวินิจ ฝาเจริญ และคณะ 2) ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหียะ อำเภอมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยพระปลัดสถิตย์ โพธิญาโณ และวินิจ ฝาเจริญ 3) ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ โดยชาติ ผาสุก และวัชร ชาติมนตรี 4) บทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 กรณีศึกษา บ้านท่าสะท้อน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา โดยธัญปณี อินทะโรและคณะ และ 5) การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษาบ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยวินิจฝาเจริญ และชาญชัย ฤทธิ์ร่วม

กองบรรณาธิการต้องขอขอบพระคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่เชื่อมั่น และไว้วางใจให้วารสารสันติสุขปริทรรศน์ ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ผลงานของท่าน และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์กลั่นกรองและปรับปรุงบทความให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และนำไปสู่มุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติส่วนรวมต่อไป

(พระครูชลธารพิทักษ์)

บรรณาธิการ

ทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน
จึงไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	ข
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	ค
บทบรรณาธิการ	ค
บทความวิจัย	
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ : วินิจ ฝาเจริญ , เชษฐ ใจเพชร, ภาวิดา รังษี	1
ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมือง แม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ : พระปลัดสถิตย์ โพธิญาณ , วินิจ ฝาเจริญ	12
ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สนาม ชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ : ชชาติ ผาสุก , วัชร ชาทิมนตรี	21
บทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 กรณีศึกษา บ้านท่าสะท้อน ตำบล ทุ่งหมอ อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา : ฐาปนี อินทะโร, ณัฐพล ช่วยมาก, สุทธาทิพย์ วาริเพชร, บุษกร ศิริรักษา, ธัญชนก อินทร์เหมือน, พัทธพงศ์ สมณกิจ กรวิทย์ เกาะกลาง	30
การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษาร้านตลาดข้าเหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ : วินิจ ฝาเจริญ , ชาญชัย ฤทธิธรรม	47

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
Participation of the people in organizing a community community
forum to develop a plan for the development of Don Kaeo
Subdistrict Administrative Organization, Mae Rim District,
Chiang Mai Province

วินิจ ผาเจริญ¹, เชษฐ ใจเพชร, ภาวิดา รังษี²

Winit Pharcharuen, Chast Jaiphet, Pawida Rungsee

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วเป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกแต่ละด้านจากมากไปน้อย คือการลงทุนและการปฏิบัติ การวางแผน ดำเนินการ การค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาและการติดตามและประเมินผล 2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพ โดยรวมและราย

¹ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่; School of Administrative Studies, Maejo University, Chiang Mai

² หลักสูตรการเมืองและการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร; Lecturer, Politics and Local Governance Program, Maejo University at Chumporn

Corresponding Author, E-mail: winit.phacharuen@gmail.com

ด้าน ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน; การจัดเวทีประชาคมชุมชน; จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of people's participation in organizing the community community forum for the preparation of the development plan of Don Kaeo Subdistrict Administrative Organization, Mae Rim District, Chiang Mai Province; Community Community Forum to develop a plan for the development of Don Kaeo Subdistrict Administrative Organization quantitative research The random sampling population used in this research was 400 people residing in the Don Kaeo Subdistrict Administrative Organization area. The results of the research were as follows: 1. The level of people's participation in organizing a community community forum to develop a development plan for Don Kaeo Subdistrict Administrative Organization, Mae Rim District, Chiang Mai Province. Overall, it's at a moderate level. when classifying each side from highest to lowest is investment and practice action planning Identification of problems and causes of problems and monitoring and evaluation 2. Results of comparison of people's participation in organizing community forums to develop plans for development of Don Kaeo Subdistrict Administrative Organization, classified by gender, educational level and occupation. overall and in each aspect no different and classified by village, the overall inhabitants were significantly different at the .05 level.

Keywords: public participation; organizing community community forums; Make a local development plan

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงมีความสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตยกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกติกาสูงสุดของประเทศสะท้อนเจตนารมณ์ในการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน รวมถึงการปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐ ภายใต้แนวคิดการบริหาร

ภาคีรัฐแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และแนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน กฎหมายหมายฉบับประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 จนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการยังกำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจหรือองค์ประกอบที่ขาดมิได้ การปกครองท้องถิ่น คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเองหรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงจำเป็น ดังเห็นว่า มีการกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ต้องเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง นอกจากนั้นยังกำหนดให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุดแก้ปัญหาได้รวดเร็ว สร้างความโปร่งใส รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ความเป็นเจ้าของชุมชนและเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมุ่งสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ เป็นรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตย (สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยกระทรวงมหาดไทย, 2562)

โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม เมื่อจะดำเนินการในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การเสนอของบประมาณรายจ่าย การประชุมสภาท้องถิ่น การดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนด และวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น อาจจะได้โดยวิธีการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทราบ กระทำได้โดยให้ประชาชนมีการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ สอบถามความคิดเห็นของประชาชน ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะกรรมการ อนุกรรมการ หรือคณะทำงาน การจัดให้มีการรับฟังประชามติ การเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่น หรือวิธีการอื่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดโดยเห็นชอบของสภาท้องถิ่น (สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, 2559) แผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นกรอบและแนวทางในการบริหารงานท้องถิ่นให้มีความคล่องตัว สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น ตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด นโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อีกทั้งเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย (เกศินี พรหมตัน, 2550) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำ

แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท คือ 1) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต และ 2) แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานประการสำคัญ คือ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (จิรวรรณ อินทรีย์สังวร, 2552)

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จึงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นภายใต้การสร้างความมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนในฐานะองค์กรภาคประชาชนที่จะนำไปสู่การดำเนินโครงการและกิจกรรมในลักษณะความร่วมมืออย่างใกล้ชิดซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าประชาชนในชุมชนมีบทบาทและความสำคัญในการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมาก แต่จากภาพรวมในอดีตที่ผ่านมา การดำเนินงานของประชาชนในพื้นที่ นับว่าการให้ความร่วมมือยังไม่เป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ ประชาชนในชุมชนบางชุมชนให้ความร่วมมือกับเทศบาลเป็นอย่างดี บางชุมชนให้ความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง และบางชุมชนยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร (ธรรมพร (นามสมมติ) สัมภาษณ์, 2561) ทั้งนี้ อาจมีปัจจัยบางอย่างที่ทำให้ประชาชนในชุมชนมีระดับความร่วมมือที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยหวังว่าคงเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลในการใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวางแผนกำหนดและดำเนินการของประชาชนในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากร คือ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 หมู่บ้าน จำนวน 14,152 คน

1.2. กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ คือ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ซึ่งมีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย เป็นชนิดแบบสอบถามรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชนิดปลายเปิด (Opened end Question- naire)

นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างรายข้อกับโดยรวม (Item Total Correlation)

และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.927

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความงานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ นำไปสร้างแบบสอบถาม นำร่างแบบสอบถามไปขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างตัวอย่างเพื่อหาความเชื่อมั่น และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด นำข้อมูลที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ ในส่วนของสถิติเชิงพรรณนาใช้ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมด้วยสถิติในเชิงอนุมาน โดยใช้ T-test (Independence samples), F-test (One way ANOVA) และ Pearson's correlation ในการทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้นำมาสรุปผลปรากฏดังนี้

1. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการลงทุนและการปฏิบัติ และเห็นว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนดำเนินการ ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาและด้านการติดตามและประเมินผล

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน ผลปรากฏดังนี้

ประชาชนเพศชาย เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว ด้านการลงทุนและการปฏิบัติงาน มากกว่าประชาชนเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผนดำเนินการ ด้านการลงทุนและการปฏิบัติงาน และด้านการติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนอายุ 35-50 ปี เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนกลุ่มอายุอื่นทุกกลุ่ม

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วม โดยรวมด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการลงทุนและการปฏิบัติงานมากกว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วม ด้านวางแผนดำเนินการและด้านการติดตามและประเมินผล มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับอื่น

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินการ และด้านการติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วม ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ประชาชนที่มีอาชีพอื่นๆ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วน และเกษตรกร/รับจ้าง เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมด้านการวางแผนดำเนินการ มากกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพอื่นๆ เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการติดตามและประเมินผล มากกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมและการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตอน

แก้ว อำเภอมะรุม จังหวัดเชียงใหม่ในทัศนะของประชาชนในพื้นที่ โดยแยกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีข้อค้นพบประเด็นที่น่าสนใจ สมควรที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว อำเภอมะรุม จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเวทีประชาคมชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว ยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง ประชาชนให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ แต่ละหมู่บ้านแตกต่างกัน ซึ่งควรต้องปรับปรุงแก้ไขในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาให้มากขึ้น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ทั้งการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาต่อที่ประชุมสภา การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนาที่ผ่านความเห็นชอบของสภา และการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย คือการตรวจสอบเนื้อหาสาระของข้อบัญญัติ และการทักท้วงกรณีเห็นว่าเทศบาล ไม่จัดทำข้อบัญญัติตามแผนพัฒนา และควรมีการสรุปรายงานการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบผลการดำเนินงาน รวมถึงจัดให้มีหน่วยงานภายนอก หรือองค์กรอิสระประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาลด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และที่สำคัญเพื่อความโปร่งใสในการดำเนินงาน สอดคล้องกับลัทธิธรรมาภิบาล และวัตรปฏิบัติ รัฐธรรมาภิบาล (2559) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพจนรพี ทองกัญชรและรัฐศิริพันธ์ วังกานนท์ (2558) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดอ่างทอง พ.ศ.2558-2561 ผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดอ่างทองพ.ศ. 2558 – 2561 อยู่ในระดับมาก

สมมุติฐานที่ 2 ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว อำเภอมะรุม จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพและหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว อำเภอมะรุม จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้เข้ามีส่วนร่วมโดยไม่ได้แยกเพศชายหรือหญิงจึงส่งผลให้

ประชาชนเพศชายและหญิงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาไม่แตกต่าง สอดคล้องกับผลงานวิจัยกับปิยนุช แสงวุธ (2544) ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้เข้ามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ซึ่งไม่แบ่งแยกเรื่องอาชีพ จึงส่งผลให้ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาไม่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยนุช แสงวุธ (2544) ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวินิจ ผาเจริญและคณะ (2561) เรื่องแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตอนแก้ว ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาฯ แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมในแต่ละหมู่บ้านที่แตกต่างกันประกอบกับระยะทางหมู่บ้านเพื่อมาร่วมทำประชาคมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นนั้นไม่เท่ากัน และก็อาจจะไม่มียานพาหนะในการไปร่วมทำประชาคม จึงทำให้เกิดความไม่สะดวก จึงส่งผลประชาชนที่หมู่บ้านที่อาศัยแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของวินิจ ผาเจริญ (2561) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ถิ่นที่อยู่อาศัยมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์จากวรรณกรรมและภาคสนามได้สรุปเพื่อได้องค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน นั้นหมายถึงว่า ประชาชนในชุมชนมีเป้าหมายเดียวกันที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตั้งแต่ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผลประโยชน์ จึงให้ร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกัน

การทำงานเพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนา ชุมชนของตัวเองให้สามารถพึ่งตนเองนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง จัดการตัวเองได้กรณีของประชาชนในชุมชนที่มีส่วนร่วมในเวทีประชาคมเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น แสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องการแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน ในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จล้วนเป็นกิจกรรมที่ตั้งขึ้นมาจากการรวมตัวของชุมชนที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้และ ขณะที่ประชาชนในชุมชนสร้างการมีส่วนร่วม เจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีหน้าที่สนับสนุนคอยช่วยเหลือในฐานะฝ่ายสนับสนุน สามารถสรุปหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนได้ คือ การเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเป็นการสร้างโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงของชุมชน กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันช่วยกันคิด ช่วยกันทำในการแก้ไขปัญหาลองผิดลองถูกในชุมชนกันเอง มีอิสระในการคิด การสร้างให้ประชาชนในชุมชนมีเป้าหมายเดียวกันในการแก้ไขปัญหา และมีการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ร่วมกันคิดในชุมชนนั้นๆไปในแนวทางเดียวกัน หลังจากปฏิบัติแล้วนำสิ่งที่ได้หรือปัญหาที่เกิดขึ้นมาพูดคุยกันและมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมกันเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ดีที่สุด สำหรับการปฏิบัติของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำเอาปัญหาและความต้องการที่แท้จริงจากประชาชนมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของโครงการและนำไปพิจารณาจัดทำเป็นเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

1.2 ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีที่เห็นว่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่จัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา

1.3 ควรส่งเสริมความเข้าใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาให้มากขึ้น โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

2.2 ควรศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

เอกสารอ้างอิง

- เกศิณี พรหมตัน. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาล ตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, การเมืองการปกครอง), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิรวรรณ อินทรีย์สังวร. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร่ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย. (การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปิยนุช แสงวรุ. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. (การศึกษาคำว่าอิสระ ศศ.ม.) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พจนรพี ทองกัญชรและรัฐศิริพันธ์ วั่งกานนท์. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดอ่างทอง พ.ศ. 2558-2561. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 6 (1),89-103.
- ลัดดาวรรณ นนปะติ และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2559). เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. วารสารการบริหารปกครอง, 5 (2),290-305.
- วินิจ ฝาเจริญและคณะ. (2561). เรื่องแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. (รายงานวิจัย) วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ใจ.
- สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูป.
- สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.การมีส่วนร่วมของประชาชน. ค้นเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2562, จาก<http://www.meph.go.th/opde/data/2/การมีส่วนร่วมของประชาชน.doc>.

**ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมือง
แม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่**
**Public opinion towards the administration according to the good
governance of Mae Hia Municipality Mueang, Chiang Mai District,
Chiang Mai Province**

พระปลัดสถิตย์ โพธิญาโณ¹, วินิจ ผาเจริญ²
Phrapaladsathid Potiyano, Winit Pharcharuen

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแม่เหียะเป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหียะ ในภาพรวม 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความโปร่งใส ผลการเปรียบเทียบเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ที่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหียะในภาพรวม 6 ด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของประชาชน; การบริหารงาน; หลักธรรมาภิบาล

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่; Mahaculalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus

² วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; School of Administrative Studies, Maejo University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: weerapong.kiat@mcu.ac.th

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the people's opinions towards the administration according to the good governance of Mae Hia Municipality. Mueang Chiang Mai District 2) A comparative study of the level of people's opinion towards the administration according to the principles of good governance. quantitative research The sampling population used in this research was 400 people residing in Mae Hia municipality as eligible voters. The results showed that

The results showed that The public opinion towards the administration according to the good governance of Mae Hia Municipality in the overall 6 aspects was at a high level. When considering each aspect, it was found that the jurisprudence aspect, the value proposition morality Responsibility The principle of participation and the principle of transparency The results of gender, age, education, occupation were different. The public opinion towards the administration according to the good governance of Mae Hia Municipality in the overall 6 aspects found no difference.

Keywords: public opinion; administration; good governance

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรปกครองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เป็นตัวแทนของประชาชน จึงสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ตรงเป้าหมาย รวดเร็วและมีประสิทธิภาพที่สุด นอกจากนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นองค์กรที่ช่วยแบ่งเบาภาระของทางราชการส่วนกลางเนื่องจากรัฐได้โอนภารกิจหลายประการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสิ่งที่เห็นได้ชัดเจน คือ การเปลี่ยนแปลงบทบาทของราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค จากการทำหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติมาทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือทางด้านวิชาการ และเทคนิคการบริหารให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วุฒิสาร ตันไชย, 2547) การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิต และแก้ปัญหาความยากจนทำให้คนไทยมีความอยู่ดีมีสุขของคนไทย มีการพัฒนาที่ยั่งยืนรวมถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดทัศนคติ และกระบวนการทำงานที่มุ่งสู่

ประสิทธิภาพและคุณภาพ และก้าวตามโลกอย่างเท่าทัน (โกวิท พวงงาม, 2552) อย่างไรก็ตามในขณะที่ยังมีระบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองท้องถิ่นยังไม่เข้มแข็งพอ ทำให้การบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น รวมถึงเทศบาลตำบลที่ผ่านมาถูกวิพากษ์วิจารณ์ด้านการบริหารอยู่เสมอ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีการกิจและนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุน และเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงกำหนดให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกพัฒนาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและบริการสาธารณะแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2546)

เทศบาลเมืองแม่เหียะ เดิมเป็น สภาตำบล มีฐานะเป็นส่วนหนึ่งของส่วนราชการภูมิภาค ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 สภาตำบลแม่เหียะได้รับสถานะเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการท้องถิ่น ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล จนถึง พ.ศ. 2550 จึงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลและได้นำหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วยหลัก 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้บริหารงานจนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นยังมีการจัดระบบการบริหารงาน การจัดการที่ดี ปัจจุบันเทศบาลเมืองแม่เหียะ ถือเป็นการปกครองระดับท้องถิ่นที่เข้าถึงประชาชนได้ดี และรวดเร็วที่จนกระทั่งได้รับรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่นอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ อันนำมาซึ่งความสุขของประชาชน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลเมืองแม่เหียะ การแก้ไขปัญหาทางด้านต่าง ๆ การจัดการมีสิ่งแวดล้อม การให้การสนับสนุนส่งเสริมการในการดำรงชีวิตที่ดีและมีคุณภาพ รวมถึงการส่งเสริมเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุผลนี้ เทศบาลเมืองแม่เหียะจึงได้รับรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย โดยมีการดำเนินงานตามขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองแม่เหิยะ จำนวน 19,465 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองแม่เหิยะ 23 ชุมชน จำนวน 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้เป็นแบบสอบถาม 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพมีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลาย เปิด (Open Ended) 3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการแจกแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และหาค่าสถิติในการวิเคราะห์ผลการศึกษา คือ 1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) 1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและ อาชีพโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 1.2 วิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน และการแปลความหมาย 2. สถิติอนุมาน (Inferential Research) 2.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองดอน จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบค่า t-test แบบ Independence Samples 2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และหาความต่างรายคู่โดยใช้วิธี LSD

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

1. ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มประชากรตัวอย่างในการศึกษาวิจัยคือ ประชาชนที่อาศัยอาศัยในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 52.3 อายุ 36-45 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 อาชีพรับจ้าง จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 มีรายได้ต่อเดือน 5,000-9,000 จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0

2. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้านเช่นกัน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความโปร่งใส

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะในภาพรวม 6 ด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และมีประเด็นที่ค้นพบอันจะเป็นข้อมูลให้แก่เทศบาลและคณะผู้บริหาร นำไปวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานและการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านายกเทศมนตรีเมืองแม่เหิยะมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล และดำเนินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยได้มีการพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ การบริหารประชาชนและดำเนินงานตามภารกิจหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในระดับที่น่าพอใจมาก ทั้งได้เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของเทศบาลเป็นประจำทำให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบถึงการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่เทศบาลได้กำหนดขึ้น ซึ่งการบริหารที่ดีนี้ มาจากการบริหารจัดการ วางแผนของผู้บริหาร ส่งผลให้มีการแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของของสุรชิต พิสัยพันธ์ (2550) ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดหนองคาย มีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิจิตรภรณ์ ไชยโคตร (2550) พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานเห็นว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ โดยรวมและรายด้านจำนวน 6 ด้าน คือ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วมและด้านความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านหลักนิติธรรม มีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าในการดำเนินการเกี่ยวกับการออก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่มีส่วนได้เสีย หรือมีผลกับประชาชนโดยส่วนรวม มีความจำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบจากบุคคลหลายฝ่าย และบางกรณีจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาล ก่อนจึงจะประกาศใช้ได้ และโดยปกติหากมีการออกระเบียบ กฎหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประชาชน สมาชิกสภาเทศบาลจะต้องให้มีการทำประชาคมก่อน เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพราะหากประชาชนไม่พอใจหรือไม่ยอมรับย่อมจะส่งผลถึงการเลือกตั้งในคราวต่อไปได้ ด้วยเหตุนี้ จึงน่าจะเป็นผลให้ประชาชนเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของนพ อัมพรรัตน์ (2550) พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านนิติธรรมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะนั้น เทศบาลได้มีการดำเนินงานบริหารงานโดยยึดถือตามแนวทางการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน จะต้องดำเนินการอย่างไรด้วยความเสมอภาคไม่มีการเลือกที่จะปฏิบัติเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใด กลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะโดยจะดำเนินงานในด้านต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ตามที่จะกระทำได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับประชาชนในภาพรวม ด้วยเหตุนี้ จึงน่าจะเป็นเหตุให้ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแม่เหิยะที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน เห็นว่ามีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่มีความสอดคล้องกับสมมติฐาน แต่มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของจตุพร ผ่องสุข (2550) พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของฉลองนพ อัมพรรัตน์ (2550) พบว่า บุคลากรในหน่วยงาน ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์จากข้อมูลทั้งภาคสนามและเอกสาร ทำให้ได้องค์ความรู้จากการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ในมิติตามหลักธรรมาภิบาลดังนี้

- หลักนิติธรรม เทศบาลมีการทบทวนปรับปรุงภารกิจ ปรับปรุงขอบัญญัติของบังคับที่ตราบังคับใช้เกินกว่าสามปี ขอบังคับเรื่องการกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอยใหม่มีความทันสมัย ผู้รับผิดชอบต้องเอาใจใส่ไม่ละเลย เห็นความสำคัญในประเด็นของการปรับปรุงภารกิจหรือ ขอบัญญัติ ขอบังคับ เทศบาลใหม่มีความทันสมัยอยู่เสมอ มีการทำงานในเชิงรุก และการทบทวนจะมีการทำงานร่วมกันหรือบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อบัญญัติ ระเบียบ เป็นข้อกฎหมายที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเหตุการณ์ในปัจจุบัน

- หลักคุณธรรม มีการพัฒนาหลักการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในเทศบาล ผู้บังคับบัญชาต้องส่งเสริมให้พนักงานที่มีองค์ความรู้แล้วถ่ายทอดความรู้ในรูปของเวทีแลกเปลี่ยน เวทีสาน

เสวนา เป็นการเสริมสร้างให้พนักงานมีพลังแห่งความรู้ในองค์กร มีการพบปะระหว่างผู้บริหารกับพนักงานอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

- หลักการมีส่วนร่วม การส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชน หรือกระตุ้นให้ประชาชนทราบว่า ถ้าประชาชนมีส่วนร่วมจำนวนมากและอย่างเข้มแข็ง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมที่ประชาชนได้รับคืออะไร การมีส่วนร่วมโดยไม่เห็นแก่พรรคพวก คณะผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและให้เกียรติในการเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมทุกกิจกรรม

- หลักความโปร่งใส เทศบาลต้องบริหารงบประมาณอย่างมีแบบแผน ลดการโอนหรือเปลี่ยนแปลงงบประมาณใหม่มีจำนวนครั้งให้น้อยที่สุดหรือไม่มีเลย พร้อมทั้งจัดกิจกรรม อบรมสัมมนา ให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของเทศบาล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบ กฎหมาย ที่ถูกต้อง

- หลักความรับผิดชอบ เทศบาลมีความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม มีความมุ่งมั่นและตั้งมั่นยึดถือนโยบายที่ได้แถลงไว้กับประชาชน ต้องจัดสถานที่ให้มีความเหมาะสมลงตัว เพื่อรองรับงานบริการประชาชน

- หลักความคุ้มค่า มีการประเมินความพึงพอใจจากประชาชนในการปฏิบัติงาน และมีหน่วยงานที่มีความรู้ในเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น หรือได้รับการรับรองจากกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้การประเมินมีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาหรือต่อยอดในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2. ควรมีการศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในแต่ละด้าน หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ พวงงาม. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักและมิติใหม่ในอนาคต. สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด กรุงเทพฯ,

- จตุพร ผ่องสุข. (2550). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉลองนพ อัมพรรัตน์. (2550). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย), มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2547). ศึกษาผลกระทบต่อภาคประชาชนจากการจัดบริการสาธารณะ: องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.). พิมพ์ที่ดิจิตอลเวิลด์ก๊อปปี้จำกัด. นนทบุรี
- วิจิตรภรณ์ ไชยโคตร. (2550). การประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุรัชิต พิสัยพันธ์. (2550).การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดหนองคาย.(วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครองท้องถิ่น), วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น,มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

**ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
สนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์**
**Community Leader's Opinion on the performance of the Sanam Chai
Subdistrict Administrative Organization, Satuk District,
Buriram Province**

สุชาติ ผาสุก¹, วัชร ชาติมนตรี²

Suchat Pasuk, Watchara Chatmontree

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มผู้นำอาชีพ ผู้นำทางศาสนา สมาชิกสภา อบต. จำนวน 198 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.43$) และ 3. ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามตัวแปร พบว่า ผู้นำชุมชนที่มีเพศอายุ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน; การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล; การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research was to determine the opinions of community leaders towards the performance of Sanam Chai Subdistrict Administrative Organization, Satueuk

¹ สำนักวิเคราะห์นโยบายและแผนเทศบาลตำบลกุตุ; Office of Policy Analysis and Planning of Kut Wa Subdistrict Municipality

² วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์; Buriram College of Agriculture and Technology

Corresponding Author, E-mail: tumperjoom@gmail.com

District, Buriram Province. It is a quantitative research. The random sampling population used in the research were community leaders, namely village headman, village headman, assistant village headman. Career Leaders Religious leaders, 198 members of the SAO Council. The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation. The results showed that; Opinions of community leaders towards the performance of Sanam Chai Subdistrict Administrative Organization, Satueuk District, Buriram Province Overall, it was at a high level ($\bar{x} = 3.43$) and 3. The results of the hypothesis test comparing opinions of community leaders towards the performance of Sanam Chai Subdistrict Administrative Organization, Satuek District, Buriram Province. Classified by variables, it was found that the community leaders with different gender, age were statistically significant at the .05 level.

Keywords: opinions of community leaders; the performance of the district administration organization; local government

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยการปกครองที่เกิดขึ้นตามนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองสู่หน่วยการปกครองขั้นพื้นฐานของรัฐบาล ซึ่งเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันเรียกว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ซึ่งได้กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ การจัดสรรสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบตลอดจนกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นในระบอบประชาธิปไตย เพราะช่วยให้คนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้เสนอปัญหาและหาทางแก้ไข เป็นการจัดระเบียบการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจปกครอง โดยรัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเองและจัดบริการสาธารณะบางอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยอิสระตามสมควรภายในขอบเขตของกฎหมาย (นฤมล เมืองเดช, 2550)

จุดมุ่งหมายของรัฐในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสปกครองตนเอง บริหารท้องถิ่นกันเอง สามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง โดยรัฐเชื่อว่าประชาชนในท้องถิ่น ย่อมรู้ปัญหาความต้องการของตนเอง และท้องถิ่นได้ดีที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบล มีรูปแบบโครงสร้างคล้ายกับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น คือ มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยตรงปฏิบัติหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติมีฝ่ายบริหาร มีพนักงานประจำ มีพื้นที่ มีงบประมาณ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ ตามที่รัฐกระจายอำนาจให้โดยมีอิสระในการบริหารงานภายใต้กฎหมายที่กำหนด หน้าที่ที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่การพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มีความเจริญ จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ และทางบกจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกระบบสาธารณสุขโรค พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กผู้สูงอายุและผู้พิการ ตลอดจนประชาชนในท้องถิ่นให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ตลอดจนการดูแลบำรุงรักษา อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สนธิ จรอนันต์, 2548)

องค์การบริหารส่วนตำบล มีรูปแบบโครงสร้างการบริหาร ประกอบด้วย ฝ่ายบริหาร และฝ่ายสภา ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล และมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างข้อบังคับรายจ่ายเพิ่มเติม และควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการและมีพนักงานส่วนตำบลเป็นผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อจะทราบถึงระดับความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานองค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัยว่ามีความคิดเห็นในแต่ละด้านอย่างไร ซึ่งจะได้นำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มผู้นำอาชีพ ผู้นำทางศาสนา สมาชิกสภา อบต. จำนวน 198 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท จำนวน 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ไม่มีการปฏิบัติ โดยจะให้น้ำหนักของคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 ตามลำดับ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลดังต่อไปนี้

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.61 มีอายุมากกว่า 49 ปีขึ้นไป มากที่สุดร้อยละ 30.85 สถานภาพสมรส มากที่สุดร้อยละ 66.11 ระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. มากที่สุดร้อยละ 32.50 ประกอบอาชีพเกษตรกร มากที่สุดร้อยละ 36.67 มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่รายได้ 5,001 -10,000 บาทขึ้นไป มากที่สุด ร้อยละ 30.83
2. ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกด้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้
 - ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ใน

ระดับมากปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรม พบว่า ทุกกิจกรรมมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยการปรับปรุงถนนที่ชำรุดให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ การจัดให้มีไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณที่สาธารณะอย่างเพียงพอและทั่วถึง การจัดให้มีป้ายชื่อถนนและซอยอย่างทั่วถึง การพัฒนาปรับปรุงรางระบายน้ำทำให้น้ำไหลได้สะดวก และอันดับสุดท้าย คือ การวางท่อระบายน้ำที่เหมาะสมและทั่วถึง

- ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต พบว่า โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรมพบว่า ทุกกิจกรรมมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ลำดับ

- ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย พบว่า ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรม พบว่า ทุกกิจกรรมมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ การดำเนินการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน การดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์ และอันดับสุดท้าย คือ การส่งเสริมการปฏิบัติของของ อปพร. เพื่อรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

- ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรม พบว่า ทุกกิจกรรมมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยการช่วยเหลือเกษตรกรในภาวะราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ การส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ การส่งเสริมกลุ่มสตรี/กลุ่มบ้านตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และอันดับสุดท้าย คือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่

- ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ

มาก เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรม พบว่า ทุกกิจกรรมมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยการบริการด้านการกำจัดขยะมูลฝอย จัดให้มีถังขยะและรถเก็บขยะให้บริหารมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ การส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น จัดกิจกรรมปลูกป่าการอนุรักษ์แหล่งน้ำ ฯลฯ

- ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรม

3. การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามตัวแปร พบว่า ผู้นำชุมชนที่มีเพศ อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ พื้นที่หมู่บ้านที่อาศัย และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของผู้นำชุมชน ที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

จากการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัยทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาในแต่ละด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของสิทธิกร ขจรจุฬาน (2551) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่าในด้านโครงสร้างพื้นฐานระดับความคิดเห็นมาก

ที่สุด ดังนั้น จึงสรุปผลจากการศึกษาได้ว่าผู้รับบริการมีความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงสร้างพื้นฐานมีความจำเป็นต่อประชาชน เช่นระบบสาธารณูปโภค การคมนาคม แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

1.2 ด้านสังคม พบว่า ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของกับผลการศึกษาของสิทธิกร ขอจุลช้วน (2551) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่าในด้านสังคมระดับความคิดเห็นมากที่สุด ดังนั้นจึงสรุปผลจากการศึกษาได้ว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย ในด้านสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย ได้มีสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน และมีศูนย์บริการสาธารณสุขเพื่อบริการประชาชนอย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามีองค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย มีการปฏิบัติงานด้านสังคม ประสิทธิภาพสูง

1.3 ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ในด้านสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของกับผลการศึกษาของสิทธิกร จุลช้วน (2551) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่าในด้านเศรษฐกิจระดับความคิดเห็น มากที่สุด ดังนั้นจึงสรุปผลจากการศึกษาได้ว่าความคิดเห็นของผู้นำชุมชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย ในด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพ ให้กับประชาชนรวมทั้งมีการอบรมในการผลิต การจัดการตลาด ทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามีองค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย มีการปฏิบัติงานด้านสังคมประสิทธิภาพสูง

1.4 ด้านการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของกับผลการศึกษาของทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของ

องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย พบว่าในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับความคิดเห็นมาก

1.5 ด้านการเมืองการบริหาร พบว่า ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของกับผลการศึกษาของสิทธิกร ขอจุลช้วน (2551) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่าในด้านการเมือง การบริหารงานความคิดเห็นมากที่สุด ดังนั้น จึงสรุปผลจากการศึกษาได้ว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย ในด้านการเมืองการบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามี องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย มีการปฏิบัติงานด้านการเมืองการบริหารประสิทธิภาพสูง

องค์ความรู้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในด้านต่างๆ ทั้งได้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติงาน

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเสนอแนะบางประการอันอาจเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ และการบริหารงานส่วนท้องถิ่นในการกำหนดนโยบาย หรือวางแผนการดำเนินงาน ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในบางส่วนที่บกพร่องให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนา หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในปัญหาวิจัยเดียวกันเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาค้นคว้าได้ไปพร้อมๆ กัน

2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่นที่ทำให้เกิดความพึงพอใจของประชาชนจากผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

เอกสารอ้างอิง

นฤมล เมืองเดช. (2550). บทบาทสตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สนิท จรอนันต์. (2543). ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.

สิทธิกร ขอลุลชวน. (2551). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี. (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป), วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

**บทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 กรณีศึกษา บ้านท่าสะท้อน
ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา**
**The Role of Community Leaders in Managing the 2019 Coronavirus
Pandemic: Case study, Ban Tha Sa-torn, Tung Mo Sub-district,
Sadao District, Songkhla Province**

ฐาปนี อินทะโร, ณัฐพล ช่วยมาก, สุทธาทิพย์ วารีเพชร,
บุษกร ศิริรักษา, ธัญชนก อินทร์เหมือน, พิพัฒพงศ์ สมณกิจ
กรวิทย์ เกาะกลาง¹

Thapanee Intharo, Natthapol Chuaymak, Suthatip Wareephet,
Butsakon Siriraksa, Tanchanok Inmuean, Pipatpong Sommanakit
Korravit Kohklang

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องบทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 กรณีศึกษา บ้านท่าสะท้อน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ของผู้นำชุมชนท่าสะท้อน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ของผู้นำชุมชนท่าสะท้อน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา วิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อการวิเคราะห์ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 280 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน F-test และวิธีการทดสอบ LSD (Least Significant Difference Test)

ผลการศึกษาพบว่า (1) พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทของผู้นำชุมชนท่าสะท้อนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 นั้น มีผลไปในทางบวก เนื่องจากการดำเนินการของผู้นำ

¹ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี; Faculty of Liberal Arts and Management Science Prince of Songkla University, Suratthani Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: koravit.k@psu.ac.th

ชุมชนนั้นมีผลทำให้ประชาชนได้ศึกษาความรู้ใหม่ และใช้ชีวิตอย่างปลอดภัยมากขึ้น (2) พบว่า ในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ในทั้งสองด้านที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จำแนกตามเพศ พบว่า มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยการเปรียบเทียบระหว่าง เพศชาย กับ เพศหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุด จำแนกตามอายุ พบว่า การเปรียบเทียบระหว่าง อายุ 18 - 25 กับ มากกว่า 35 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุด จำแนกตามอาชีพ พบว่า การเปรียบเทียบระหว่าง เกษตรกร กับ พนักงานบริษัท มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุด และในส่วนของการจำแนกตามระดับการศึกษา และระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า การเปรียบเทียบรายคู่มิพบความแตกต่างกัน

คำสำคัญ : บทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการ, โควิด-19, สงขลา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the people's opinions on the role of management. Covid-19 epidemic of community leaders, Tha Sa-torn, Thung Mo sub-district, Sadao district, Songkhla province (2) to compare public opinion on the management of community leaders' Covid-19 epidemic. Tha Sa-Torn, Thung Mo Sub-district, Sadao District, Songkhla Province. In this research method, the researcher used a mix method. between quantitative and qualitative research The questionnaire was used as a research tool for analysis. By determining the sample size using Taro Yamane's formula, the sample size was 280 people. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, F-test and LSD (Least Significant Difference Test)

The results of the research were found that (1) The sample's opinions on the role of community leaders Tha Sa-torn in the management of the Covid-19 pandemic were positive. Due to the actions of community leaders that resulted in people learning new knowledge and live more safely. (2) In the management of the Covid-19 pandemic, the two above-mentioned aspects, classified by gender, showed differing opinions. The comparisons between males and females were significantly different at the 0.05 level the most, classified by age. It was found that the comparisons between the ages of 18-25 and over 35 had significant differences.

Statistics at the 0.05 level the most, classified by occupation, it was found that the comparison between farmers and company employees There was a statistically significant difference at the 0.05 level the most. and the average monthly income level, it was found that the pairwise comparison did not find any difference.

Keywords : Community Leadership Roles in Management, Covid-19, Songkhla

บทนำ

การระบาดของโควิด-19 เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปลายปี พ.ศ.2562 และได้เริ่มแพร่กระจายไปทั่วโลก ส่งผลกระทบทั้งในด้านสุขภาพจิต สุขภาพร่างกาย เศรษฐกิจ หรือแม้กระทั่งในด้านสังคม และยังคงเป็นปัญหาที่ลุกลามมาจนถึงปัจจุบัน จากข้อมูลเมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2565 ประชากรผู้ติดเชื้อทั่วโลกมีจำนวน 460,214,272 คน มียอดเสียชีวิต 6,067,716 คน โดย 5 ลำดับแรกของประเทศที่มีการติดเชื้อสูงสุด อันดับหนึ่ง ได้แก่ สหรัฐอเมริกา (81,216,268 คน) อินเดีย (42,996,062 คน) บราซิล (29,382,196 คน) ฝรั่งเศส (23,532,997 คน) และอังกฤษ (19,700,952 คน) ตามลำดับ (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2565) ประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 นั้น ทำให้ประชาชนในประเทศต้องเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต เพราะผลกระทบที่ได้รับนั้นนับเป็นปัญหาใหญ่ โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ตกงาน หรือถูกเลิกจ้าง นอกจากนี้ยังมีการที่จำเป็นต้องเว้นระยะห่างทางสังคม เพื่อไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ทำให้สัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชนลดลงไป ดังนั้นผู้นำจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำในการปกครองและดำเนินการจัดการให้ชุมชนสามารถดำรงอยู่ได้ ในสถานการณ์เช่นนี้

ผู้นำชุมชนนั้นเปรียบเสมือนกลไกที่สำคัญของการจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ภายในพื้นที่เพื่อควบคุมไม่ให้เกิดสถานการณ์ที่รุนแรงมากขึ้นและจำเป็นต้องมีการจัดการให้ประชาชนปฏิบัติตามมาตรการของตน ซึ่งผู้นำชุมชนนั้นนอกจากจะมีภารกิจหน้าที่ในการควบคุม และดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนแล้วนั้น ยังต้องดำเนินการจัดการและบำบัดทุกข์บำรุงสุข ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นใน ชุมชนอีกด้วย จึงถือว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลประชาชนในปกครองทุกระดับนี้ในสถานการณ์ที่มีโรคระบาดอย่างโควิด-19 นั้น พื้นที่ของหมู่บ้านท่าสะท้อน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ก็เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด-19 ซึ่งภายใน หมู่บ้านนั้นประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก รองลงมาคือประกอบอาชีพในพื้นที่นอกหมู่บ้าน จึงมีการเดินทางเข้า-ออก หมู่บ้านกันอยู่บ่อยครั้ง ในช่วงแรกที่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ภายในหมู่บ้านเป็นไปด้วยความสงบ เนื่องด้วยประชาชนส่วนใหญ่

เป็นคนมีอายุ ทำให้เชื้อจากภายนอกที่เข้าสู่ชุมชนมีน้อยจนเรียกได้ว่าอยู่ในระดับที่น้อยมากจนอยู่ในระดับที่ไม่มีเชื้ออยู่ในชุมชน แต่หลังจากเริ่มมีการลือคดวุ่น หรือมาตรการต่าง ๆ ที่รัฐออกมาเพิ่มมากขึ้น เชื้อจากภายนอกที่นำมาโดยคนทั้งนอกและในชุมชนก็เข้ามาเพิ่มขึ้น ทำให้ภายในชุมชนมีการออกมาตรการที่เข้มงวดโดยผู้นำชุมชน ซึ่งในส่วนนี้นับเป็นการยกระดับความสามารถของผู้นำในการจัดการสถานการณ์ที่มีโรคระบาด และเป็นการวัดประสิทธิภาพในการดูแลประชาชนของผู้นำชุมชนในสถานการณ์ที่มีการระบาดอย่างหนักของเชื้อโควิด-19

นอกจากการทำงานภายนอกหมู่บ้าน จะเป็นสาเหตุในการนำเชื้อจากภายนอกเข้ามาแล้วนั้น อาณาเขตของตำบลทุ่งหมอ ยังมีพื้นที่ที่ติดต่อกับตำบลปาดังเบซาร์ถึงสองด้าน ทั้งในทิศใต้และทิศตะวันตก ซึ่งตำบลปาดังเบซาร์นั้น เป็นตำบลหนึ่งที่ถือเป็นพื้นที่ชายแดนเพราะมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ทำให้มีแรงงานต่างด้าวมากมายที่เดินทางเข้าออก หรือลักลอบเข้าประเทศผ่านช่องทางนั้น ซึ่งในขณะที่ทั้งสองตำบลมีอาณาเขตติดต่อกันนั้น ปาดังเบซาร์ถือเป็นเขตการค้าขายที่สำคัญ ทำให้ประชาชนของหมู่บ้านทำสะพานเดินทางไปเพื่อจับจ่ายซื้อขายสินค้า ซึ่งนั่นทำให้สิ่งนี้กลายเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการนำเข้าเชื้อภายในหมู่บ้าน และเกิดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส ซึ่งในส่วนนี้จึงเป็นหน้าที่ของผู้นำชุมชนที่จะจัดการให้มีมาตรการเพิ่มขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดการระบาดของเชื้อเกิดความรุนแรงมากขึ้น และเป็นหน้าที่ในการที่จะจัดศูนย์พักคอย หรือศูนย์กักกันผู้ติดเชื้อโควิด-19 ทั้งนี้ ยังมีการดำเนินการลงทะเบียนเพื่อจัดการข้อมูลของผู้ที่เดินทางมาจากต่างจังหวัด เพื่อให้มีการกักตนเองเพื่อตรวจดูว่ามีเชื้อเข้ามาภายในหมู่บ้านหรือไม่ เพื่อไม่ให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโควิด-19 จึงเห็นได้ว่า บทบาทของผู้นำชุมชนนั้นมีส่วนสำคัญในการจัดการสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ซึ่งบทบาทนี้เองจะเป็นตัววัดประสิทธิภาพของผู้นำชุมชนว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดในการจัดการความเป็นไปของประชาชนในหมู่บ้าน อาทิเช่น การออกมาตรการควบคุมการปฏิบัติตนในสถานการณ์ที่มีโรคระบาด, การจำกัดเวลาไม่ให้มีการออกนอกบ้านหลังเวลาที่กำหนด, การจัดการ การเฝ้าระวัง หรือแม้กระทั่งการดำเนินการดำเนินการจัดการดูแลผู้ป่วยติดเชื้อ หรือผู้มีความเสี่ยงติดเชื้อภายในหมู่บ้าน

ดังนั้น การดำเนินการวิจัยเรื่องบทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 กรณีศึกษา บ้านท่าสะท้อน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา จึงมีจุดประสงค์ในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิภาพในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ของผู้นำชุมชนท่าสะท้อน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และนำผลที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อหาแนวทางในการเสนอนโยบายที่ดีเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการกับสถานการณ์ที่อาจจะมี การระบาดเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอนาคต เพื่อเป็นการเตรียมแนวทางการรับมือ และเป็นการ

ขับเคลื่อนมาตรการและ นโยบายในด้านต่าง ๆ ต่อไป และเป็นการเปิดโอกาสที่สำคัญแก่ประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการที่จะมอบข้อคิดเห็นแก่ผู้นำ ชุมชนให้ปฏิบัติหรือปรับปรุงตนตาม เจตนารมณ์ของลูกบ้าน และเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำไปสู่การ วางแผนกระบวนการในการดำเนินการหามาตรการใหม่ ๆ ที่จะกำหนดทิศทางการป้องกันโรค ระบาดที่อาจเป็นปัญหาใหญ่มากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ของผู้นำชุมชนท่าสะท้อน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ของผู้นำ ชุมชนท่าสะท้อน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การจัดการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ไป ดำเนินการศึกษารายละเอียด และวิเคราะห์ โดยลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามแบบผสม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีลักษณะข้อคำถามทั้งปลายปิดปลายเปิด โดยจะแบ่ง ออกเป็น 3 ส่วน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตอนที่ 2 เป็นส่วนของแบบสอบถามของประสิทธิภาพเกี่ยวกับการทำงานผู้นำชุมชนในการ จัดการโรคระบาดโควิด-19 โดยใช้เครื่องมือแบบ Rating Scale 5 ระดับ โดยในแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ให้เลือกเพียงข้อละ 1 คำตอบ แบ่งเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ในการทดสอบความสัมพันธ์ ซึ่งแบบสอบถามมี 2 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมในการรับมือโควิด-19 และด้านประสิทธิภาพการทำงานของผู้นำชุมชน รวมจำนวน 19 ข้อ และตอนที่ 3 เป็นการเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาท ของผู้นำชุมชน สามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้เพิ่มเติมได้อย่างเสรี เนื่องจากผู้วิจัย สร้างข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด และได้ทำการวัดค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เครื่องมือในการทดสอบ แบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา และหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าเฉลี่ย

ทั้งหมดของการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) = 0.938 หมายความว่ามีความเชื่อมั่นสูงมาก จึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน F-test และ วิธีการทดสอบ LSD (Least Significant Difference Test) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปผลการวิจัย

การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผู้นำชุมชนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ในด้านการเตรียมความพร้อมในการรับมือโควิด-19 และด้านประสิทธิภาพการทำงานของผู้นำชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านท่าสะท้อน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเตกา จังหวัดสงขลา จำนวน 240 คน ซึ่งสามารถ สรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัยส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สรุปได้ว่า ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีการจำแนกออกเป็น จำแนกตามเพศ จำแนกตามอายุ จำแนกตามระดับการศึกษา จำแนกตามอาชีพ และจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดย จำแนกตามเพศ พบว่า เป็นเพศหญิงจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 เป็นเพศชาย 113 คน คิด เป็นร้อยละ 47.08 และกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.42 จำแนกตามอายุ พบว่า ช่วงอายุระหว่าง 18 – 25 จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 38.33 ช่วงอายุระหว่าง 25 – 35 จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 26.25 ช่วงอายุระหว่างมากกว่า 35 จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และช่วงอายุต่ำกว่า 18 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 15.42 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับปริญญาตรี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 50.42 ระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 30.42 ระดับ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12.08 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.08 จำแนกตามอาชีพ พบว่า นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 110 คน คิดเป็น 45.83 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 18.33 ในส่วนอื่น ๆ ได้แก่ เกษตรกร ชาวสวนรับจ้าง ทั่วไป จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 17.08 พนักงานบริษัท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 และจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า กลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า – 5,000 95 คน คิดเป็นร้อยละ 39.58 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 อยู่ที่ 74 คน คิดเป็นร้อยละ 30.83 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 อยู่ที่ 32 คน คิดเป็น ร้อยละ 13.33 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 อยู่ที่ 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12.08 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 30,000 อยู่ที่ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.17

ผลการวิจัยส่วนที่ 2 ข้อมูลคำถามเกี่ยวกับบทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ในด้านการเตรียมความพร้อมในการรับมือโควิด-19 ของผู้นำชุมชน

สรุปได้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 จำแนกคำถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้ คำถามเกี่ยวกับ (IV1) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนในด้านการเตรียมความพร้อมในการรับมือโควิด-19 ปรากฏว่าแสดงค่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณา อันดับหนึ่ง คือ มีมาตรการประกาศให้งดหรือลดการทำกิจกรรมรวมกลุ่มคนจำนวนมาก การเข้าไปในพื้นที่ที่มีคนจำนวนมาก หรือพื้นที่เสี่ยงที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 4.13 อันดับสอง คือ มาตรการป้องกัน คัดกรอง และการสังเกตอาการ การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 4.11 อันดับสาม คือ มีการติดตั้งที่วัดอุณหภูมิและจัดวางเจลแอลกอฮอล์สำหรับใช้ทำความสะอาดมือตามจุดต่าง ๆ อย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 3.99 และ อันดับสามรวม คือ ผู้นำมีการแต่งตั้งคณะทำงานป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 3.99 อันดับสี่ คือ มีการติดป้ายประชาสัมพันธ์แนะนำการปฏิบัติเพื่อสุขอนามัยที่ดี เช่น วิธีล้างมือที่ถูกต้อง การสวมหน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล เป็นต้น หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวกับโรคโควิด-19 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 3.97 อันดับห้า คือ ผู้นำมีนโยบายกำหนดให้ประชาชนในชุมชน ต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 3.92 อันดับหก คือ มีการทำความสะอาดบริเวณจุดสัมผัสเสี่ยงร่วม เช่น ราวบันได ลูกบิดประตู โต๊ะ เก้าอี้ เป็นประจำ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 3.91 อันดับเจ็ด คือ มีแผนการใช้งบประมาณในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ความจำเป็นและเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 3.90 อันดับแปด คือ ผู้นำได้มีการจัดเตรียมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยให้ประชาชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 3.89 อันดับแปดรวมที่หนึ่ง คือ มีการติดตั้งจุดล้างมือด้วยสบู่อย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 3.89 อันดับแปดรวมที่สอง คือ ใช้สื่อกระจายความรู้ด้านสุขภาพผ่านช่องทาง Social media เช่น Website , Facebook , Line หรือวิธีการสื่อสารแบบอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 3.89 และ อันดับแปดรวมที่สาม คือ ผู้นำมีการจัดสรรซื้อวัสดุอุปกรณ์ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สำหรับประชาชนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 3.89

ผลการวิจัยส่วนที่ 3 ข้อมูลคำถามเกี่ยวกับบทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ในด้านประสิทธิภาพการทำงานของผู้นำชุมชน

สรุปได้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 จำแนกคำถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้ คำถามเกี่ยวกับ (IV2) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนในด้านประสิทธิภาพการทำงานของผู้นำชุมชน ปรากฏว่าแสดงค่าอยู่ในระดับมาก ซึ่ง อันดับหนึ่ง คือ ผู้นำชุมชนมีภาวะการเป็นผู้นำ มีความรอบรู้ มีทักษะในการบังคับบัญชา และมีความเข้าใจใน หน้าที่เกี่ยวกับงานบริหาร และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 2019 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 4.02 อันดับสอง คือ ผู้นำชุมชนมีการส่งเสริมและสร้างความร่วมมือ ในการทำงานเป็นทีม เพื่อแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 4.01 อันดับสองร่วม คือ ผู้นำชุมชนมีการกำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 4.01 อันดับสาม คือ ผู้นำชุมชนรับฟังข้อเสนอ/ความคิดเห็นจากประชาชนเพื่อนำไปสร้างประโยชน์และปรับนโยบายเพื่อความอยู่ของประชาชนในชุมชนของสถานการณ์โควิด-19 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 4.00 อันดับสี่ คือ ผู้นำชุมชนมีความสามารถในการบริหารงาน ทำงานอย่างเป็นระบบ และสามารถตัดสินใจได้เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 3.96 อันดับห้า คือ ผู้นำชุมชนมีการส่งเสริมและสร้างความร่วมมือ ในการทำงานเป็นทีม เพื่อแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 3.90 และ อันดับหก คือ ผู้นำชุมชนมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายการบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ที่ 3.89

ผลการวิจัยส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนในการรับมือกับโรคระบาดและแนวทางในการรับมือกับสถานการณ์การระบาดของโควิด-19

ตารางที่ 1 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนในการรับมือกับโรคระบาดของกลุ่มตัวอย่าง

สรุปกลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มการสนับสนุนศักยภาพการทำงานของผู้นำชุมชนในปัจจุบัน	35	14.58
กลุ่มเสนอแนวทางการพัฒนาด้านศักยภาพการทำงานของผู้นำชุมชนในปัจจุบัน	130	54.16
กลุ่มไม่ประสงค์ออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	75	31.25
รวม	240	100.00

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเสนอแนวทางการพัฒนาด้านศักยภาพการทำงานของผู้นำชุมชนในปัจจุบันอยู่ที่ 130 คน คิดเป็นร้อยละ 54.16 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ประสงค์ออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอยู่ที่ 75 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 และสุดท้ายคือ กลุ่มตัวอย่างที่การสนับสนุนศักยภาพการทำงานของผู้นำชุมชนในปัจจุบันอยู่ที่ 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.58 โดยสามารถยกตัวอย่างการเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มการสนับสนุนศักยภาพการทำงานของผู้นำชุมชนในปัจจุบัน

1.1 การบริหารชุมชนท่านผู้นำทำได้อย่างยอดเยี่ยม

1.2 ศักยภาพในรับมือกับโควิดภายในชุมชนของนายบ้านสามารถรับมือได้ ค่อนข้างเป็นที่น่าพอใจ

1.3 การดูแลและรับมือได้อย่างครอบคลุม และทั่วถึงในทุกด้านแล้ว

2. กลุ่มเสนอแนวทางการพัฒนาด้านศักยภาพการทำงานของผู้นำชุมชนในปัจจุบัน

2.1 ด้านการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนอกจากการให้ความรู้ความเข้าใจ โดยการตรวจเชิงลึก เพื่อให้เพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีเด็กและผู้สูงอายุ ค่อนข้างเยอะในชุมชนและเชื้อโควิดในปัจจุบันแพร่กระจายสามารถติดกันได้ง่าย จึงควรพัฒนาในส่วนนี้มากขึ้น

2.2 ด้านการมีสวัสดิการแก่ผู้กักตัวที่บ้าน เนื่องจากไม่สามารถออกไปซื้อของจำเป็นได้ และบริการอาหารออนไลน์ ไม่เข้าถึงภายในชุมชน

2.3 พัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีมาปรับใช้ให้มากขึ้น อย่างการใช้ application ทางโทรศัพท์มือถือในการแจ้งข่าวสารกลุ่มไลน์แก่ประชาชนในหมู่บ้าน

2.4 ด้านการวางแผนรับมือให้มีความกระชับและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. กลุ่มไม่ประสงค์ออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 2 สรุปข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางในการรับมือกับสถานการณ์การระบาดของโควิดไวรัสของกลุ่มตัวอย่าง

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน(คน)
ต้องจัดการป้องกันตนเองโดยการใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือด้วยสบู่ หรือสเปรย์ เจลแอลกอฮอล์ทุกครั้งหลังออกไปนอกสถานที่	68
การเฝ้าระวังเว้นระยะห่าง ปฏิบัติตนตามมาตรการการป้องกันตนเองจากโควิด และคอยตรวจ ATK ทุกครั้งเมื่อไป-กลับต่างจังหวัด หรือพื้นที่เสี่ยง ทางที่ดีหากไม่มีความจำเป็นก็ไม่ควรออกจากบ้าน	43
การได้รับการฉีดวัคซีน จากสถานที่อนามัย โรงพยาบาลใกล้เคียง เพื่อเป็นการรับมือ และป้องกันตนที่ดีที่สุดในปัจจุบัน	19
การติดตามข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเนื่องจากโรคโควิดมีการกลายพันธุ์และแพร่กระจายได้ง่ายขึ้นจากสื่อโซเชียลต่าง ๆ	14
งดกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดการรวมตัวของผู้คน งดหรือหลีกเลี่ยงพื้นที่แออัด	6
การสวมหน้ากากอนามัยที่เป็นจริงของตนเองเมื่อติดเชื้อโควิด เพื่อเป็นการรับผิดชอบต่อสังคม	1
รวม	151

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการรับมือกับสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ของกลุ่มตัวอย่างในการเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งสามอันดับแรกที่มีความถี่มากที่สุดคือ เกี่ยวกับการต้องจัดการป้องกันตนเองโดยการใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือด้วยสบู่ หรือสเปรย์ เจล แอลกอฮอล์ทุกครั้งหลังออกไปนอกสถานที่มากที่สุด มีความถี่อยู่ที่ 68 คนรองลงมาคือ การเฝ้าระวัง เว้นระยะห่าง ปฏิบัติตนตามมาตรการการป้องกันตนเองจากโควิด และคอยตรวจ ATK ทุกครั้งเมื่อไป-กลับต่างจังหวัด หรือพื้นที่เสี่ยง ทางที่ดีหากไม่มีความจำเป็นก็ไม่ควรออกจากบ้าน มีความถี่อยู่ที่ 43 คน และสุดท้ายคือ การได้รับการฉีดวัคซีน จากสถานที่อนามัย โรงพยาบาลใกล้เคียง เพื่อเป็นการรับมือและป้องกันตนที่ดีที่สุดในปัจจุบัน มีความถี่อยู่ที่ 19 คน

ผลการวิจัยส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำชุมชนท่าสะท้อน ในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ในด้านการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับโคโรนาไวรัส 2019

สรุปได้ว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำชุมชนท่าสะท้อน ในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ในด้านการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับโควิด-19 จำแนกตามเพศ พบว่า มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยการเปรียบเทียบระหว่าง เพศชาย กับ เพศหญิง

มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุด จำแนกตามอายุ พบว่า การเปรียบระหว่าง อายุ 18 - 25 กับ มากกว่า 35 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุด จำแนกตามอาชีพ พบว่า การเปรียบระหว่าง เกษตรกร กับ พนักงานบริษัท มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุด และในส่วนของ การจำแนกตามระดับการศึกษา และระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า การเปรียบเทียบรายคู่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยส่วนที่ 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำชุมชนท่าสะท้อน ในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ในด้านประสิทธิภาพการทำงานของผู้นำชุมชน

สรุปได้ว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำชุมชนท่าสะท้อน ในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ในด้านการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับโควิด-19 จำแนกตามเพศ พบว่า มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยการเปรียบระหว่าง เพศชาย กับ เพศหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุด จำแนกตามอายุ พบว่า การเปรียบระหว่าง อายุ 18 - 25 กับ มากกว่า 35 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุด จำแนกตามอาชีพ พบว่า การเปรียบระหว่าง เกษตรกร กับ พนักงานบริษัท มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุด และในส่วนของ การจำแนกตามระดับการศึกษา และระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า การเปรียบเทียบรายคู่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ของผู้นำชุมชน มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่จะแสดงความคิดเห็นและมอบระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินการตามบทบาทของผู้นำชุมชน

จากการศึกษาพบว่า การศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบทบาทของผู้นำชุมชนท่าสะท้อนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 นั้นเป็นไปในทิศทางเชิงบวก กล่าวคือ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ผู้นำชุมชนได้มีการดำเนินการตามหน้าที่อย่างเหมาะสม มีการออกกฎและมาตรการในการดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดใน วงกว้างของเชื้อไวรัสที่กำลังมีการแพร่ระบาดอยู่ในขณะนี้ ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวนี้ จะเป็นการส่งผลให้ประชาชนในชุมชน

ได้ใช้ชีวิตอย่างระมัดระวัง และรอบคอบมากขึ้น ทั้งยังมีความปลอดภัยจากการเจ็บป่วย ทั้งยังสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอีกด้วย

ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ปัญญธร (2564) ที่พบว่า 1) สถานการณ์ก่อนการพัฒนา ประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับโรค COVID-19ขาดการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรค COVID-19 มีพฤติกรรมการป้องกันโรค COVID-19 ไม่เหมาะสม และชุมชนขาดมาตรการในการป้องกันโรค COVID-19 2) กิจกรรมการพัฒนา ประกอบด้วย การให้ความรู้เกี่ยวกับโรค COVID-19 การเสริมสร้างการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรค COVID-19 การพัฒนาพฤติกรรมการป้องกันโรค COVID-19 และการสร้างมาตรการในการป้องกันโรค COVID-19 ของชุมชน และ 3) หลังการพัฒนา ทั้งแกนนำชุมชนและตัวแทนสมาชิกครัวเรือนมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโรค คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคและคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันโรค สูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันโรค COVID-19 และไม่พบผู้ป่วยโรค COVID-19 ในชุมชน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ของผู้นำชุมชนจากการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีความแตกต่างกัน จากการศึกษาค้นคว้าได้แบ่งออกเป็น 2 ด้านได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับโควิด-19 และ ด้านประสิทธิภาพการทำงานของผู้นำชุมชน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของผู้นำชุมชนท่าสะท้อน ในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 ในทั้งสองด้านที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จำแนกตามเพศ พบว่า มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยการเปรียบเทียบระหว่าง เพศชาย กับ เพศหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุด จำแนกตามอายุ พบว่า การเปรียบเทียบระหว่าง อายุ 18 - 25 กับ มากกว่า 35 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุด จำแนกตามอาชีพ พบว่า การเปรียบเทียบระหว่าง เกษตรกร กับ พนักงานบริษัท มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุด และในส่วนของ การจำแนกตามระดับการศึกษา และระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า การเปรียบเทียบรายได้ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศสุตา โภคานิตย์ (2560) ที่พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวในการพัฒนาท้องถิ่นทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก และในส่วนของ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามเพศมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

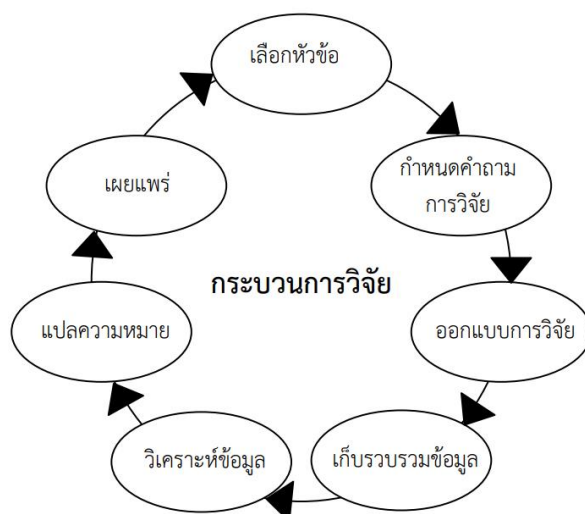
องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการทำวิจัยเรื่อง บทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 กรณีศึกษา บ้านท่าสะท้อน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอเสเดา จังหวัดสงขลา ทำให้ผู้วิจัยสามารถสกัดองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา การทำวิจัย การสืบค้น ดังนี้

1. ความแตกต่างทางความคิดจากความหลากหลายของคนในชุมชน จากผลการวิจัยที่ได้ทำการวิเคราะห์ ทำให้เห็นว่ามีหลายปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างนั้นมีความคิดที่แตกต่างกันออกไป แม้จะมีบางปัจจัยที่เหมือนกัน แต่เมื่อใดที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งมีความแตกต่างกันแล้ว ก็จะเป็นหนึ่งตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดความหลากหลายทางความคิดได้อย่างชัดเจน

2. ความสำคัญของผู้นำบทบาทสำคัญในพื้นที่ ผู้นำบทบาทสำคัญในพื้นที่มักจะเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำมากที่สุดในชุมชนนั้น ๆ ดังนั้นบุคคลผู้นี้จึงจะต้องเป็นผู้ที่สามารถนำคนในพื้นที่ให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมได้ และต้องมีความหนักแน่นมากพอที่จะเผชิญกับปัญหา และมีความคิดที่หลากหลายในการค้น เสาะหาวิธีที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น บทบาทของผู้นำจึงมีความสำคัญมาก เพราะการที่สังคมหรือชุมชนจะเข้มแข็งได้นั้น ผู้นำก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะเป็นวงล้อสำคัญที่จะสามารถขับเคลื่อนให้ชุมชนถูกพัฒนาได้ดีขึ้น

3. กระบวนการทำวิจัย เนื่องด้วยการทำวิจัยนั้น มีความสำคัญมากตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาหัวข้อที่ผู้วิจัยนั้นมีความสนใจที่จะศึกษา และเจาะประเด็นปัญหานั้น เพื่อสร้างประโยชน์และนำไปปรับใช้ได้ในอนาคต ดังนั้นกระบวนการทำวิจัย จึงเป็นสิ่งที่ผู้ทำวิจัยต้องมาดำเนินการศึกษาอย่างละเอียดตั้งแต่ขั้นตอนแรก เพื่อไม่ให้เกิดการวิจัยเกิดความผิดพลาดจนเกิดผลกระทบตามมาในภายหลัง ซึ่งกระบวนการทำวิจัยมีดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการวิจัยของนุแมน

ดังนั้น ทุกองค์ความรู้ที่ผู้วิจัยได้รับจากการทำวิจัยนั้นจึงเป็นสิ่งที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการพัฒนา สร้างความเปลี่ยนแปลงแก่ตัวบุคคลคือ ตัวของผู้วิจัยเอง และกลุ่มหมาย รวมไปถึงเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาองค์กร ส่งเสริมให้องค์กรมีความกระตือรือร้นมากขึ้นในการดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ อันจะเป็นการสร้างและยกระดับสังคมให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาพบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภายนอกยังมีน้อย การทำงานร่วมกันเป็นเพียงการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชน กับหน่วยงานประจำชุมชน อย่างเช่น อสม. เท่านั้น ดังนั้น การประชาสัมพันธ์ หรือลงมาดำเนินการร่วมกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานระดับสูงกว่าชุมชนควรมีมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระจายข้อมูลในวงกว้าง รวมถึงเป็นการกระจายทรัพยากรที่สำคัญ ในการใช้ชีวิตในสถานการณ์ที่เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ประการแรก ควรมีการติดตามประเมินผลหลังจากการดำเนินการนำเสนอผลการศึกษานี้ แก่ผู้นำชุมชน หรือพัฒนาร่วมกัน เพื่อให้การทำงานของผู้นำชุมชน เป็นการดำเนินการเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

ประการที่สอง ควรมีการดำเนินการกระจายกลุ่มอาชีพ หรือศึกษากลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบ เพื่อสืบหากกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด อันจะสามารถนำข้อมูลในส่วนนั้นมาต่อยอด เพื่อที่จะหาแนวทางในการดำเนินการแก้ไขกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโควิด-19

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (15 มีนาคม 2565). สถานการณ์ทั่วโลก. สืบค้นจาก <https://ddcportal.ddc.moph.go.th/portal/apps/opsdashboard/index.html#/20f3466e075e45e5946aa87c96e8ad65>
- กาญจนา ปัญญาธร และคณะ. (10 มิถุนายน 2564). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันโรค COVID-19 บ้านหนองสวรรค์ ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วารสาร วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า
- เกศสุตา โภคานิตย์ และคณะ. (31 มีนาคม 2560). บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองคการบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. รายงานการวิจัย. คณะรัฐศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
- บัญญัติ กิมศรี. (กุมภาพันธ์ 2559). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา สืบค้นจาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcims/files/57950027.pdf
- ปราณี อธิคมานนท์. (2550). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภูมิภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (มกราคม – มิถุนายน 2554). แนวทางการศึกษาภาวะผู้นำ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร(5).
- วิจิตรา จำฝิ่งใจ และคณะ. (ม.ป.ป.). การจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในช่วงสถานการณ์โควิด-19 กรณีศึกษา ศูนย์บ่มเพาะสงขลาพึ่งพาตนเอง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. บทความวิจัยศิลปศาสตรบัณฑิต. สาขาวิชาสวัสดิการสังคม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สงขลา สืบค้นจาก

http://www2.huso.tsu.ac.th/ncom/csd/csdful_pdf/c175.pdf?fbclid=IwAR27Igc p95s_wmZLkHesbA-BpMDZqdTlamUD-9l6mD388butoLK705Ehccs

ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา. (13 มีนาคม 2565). สถานการณ์โควิด 19 วันที่ 13 มีนาคม 2565. สืบค้นจาก

<https://www.skho.moph.go.th/eoc/?p=6537>

สรวิทย์ เอี่ยมบุญ. (พฤษภาคม-สิงหาคม 2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาท

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโควิด - 19 อำเภอทอง ไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย. วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา(2).

อภิชาติ พานสุวรรณ. (2557). การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำชุมชนในเขตเทศบาล จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สืบค้นจาก

<http://lp.mcu.ac.th/userfiles/file/thesis/Doctor-of-Philosophy/Public-Administration/57-12-1-001.pdf?fbclid=IwAR3Hqp6-O30FSUYvX5Xc1bfwlVQ0IKsbO7uNvtEFpSVPu3v8Vm-Dpeze0M>

อมรเทพ จันทรวณ. (2554). บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารงานของเทศบาล

ตำบลในอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม : มหาวิทยาลัยทักษิณ สืบค้นจาก

<http://kb.tsu.ac.th/jspui/bitstream/123456789/2407/1/%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%9E%20%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%94%E0%B8%A7%E0%B8%99%2000185165.pdf?fbclid=IwAR2QN1hbHF-rqzFOVVIKRXor6wDRf0hFEaFoXnP>

He, F. (2020, March 12). Coronavirus disease 2019: What we know?. Journal of

Medical Virology. John Wiley & Sons Inc. from

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/jmv.25766>

HR NOTE TEAM. (2021, September 3). ทฤษฎีการบริหารจัดการ POCCC และหลักการจัดการ

องค์กรสู่ความสำเร็จตามแนวคิดของ Henri Fayol. from

<https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190626-poccc-henri-fayol/>

THE AMERICAN HERITAGE DICTIONARY. (n.d.). leadership. from

<https://www.ahdictionary.com/word/search.html?q=Leadership>

World Health Organization. (n.d.). Coronavirus. from

<https://www.who.int/thailand/health-topics/coronavirus>

การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษาบ้านตลาดขี้เหล็ก
ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
Participation of villagers in community forest management: A case study
of Taladkeekek Village, Mae Pong Sub-district, Doi Saket District
Chiang Mai Province

วินิจ ภาเจริญ¹, ชานชัย ฤทธิร่วม²

Winit Pharcharuen, Chanchai Rittiruum

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บริบทชุมชน 2) การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการพื้นที่ป่า 3) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลักในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการ ปราชญ์ชาวบ้าน และสมาชิกในชุมชน จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยใช้เทคนิค SWOT ANALYSIS วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า บริบทของชุมชนด้านสังคมมีความสัมพันธ์แบบเครือข่ายอย่างแน่น ด้านการปกครองมีการตั้งข้อปฏิบัติ กฎ กติกาของหมู่บ้านร่วมกัน ด้านเศรษฐกิจ มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เป็นต้นทุนในการผลิต และด้านวัฒนธรรมประเพณีมีความเชื่อและพิธีกรรมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ด้วยวิธีการดูแลรักษาป่าผ่านระบบความรู้ ความเชื่อ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการพื้นที่ป่าตั้งแต่มี 1) การมีส่วนร่วมจัดตั้งคณะกรรมการ 2) กำหนดกฎเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ 3) กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบ 4) ปลูกต้นไม้เพิ่มในพื้นที่ป่า 5) การปลูกฝังจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 6) จัดเวรยามลาดตระเวนป้องกันการลักลอบตัดไม้จัดทำแนวป้องกันไฟป่า ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด/

¹ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ Email: winit.phacharuen@gmail.com

School of Administrative Studies, Maejo University.

² สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Email: wi_chan_cru@hotmail.co.th

School of Social Sciences Chiang Rai Rajabhat University

อุปสรรคของชุมชนตาม SWOT ANALYSIS พบว่า จุดแข็ง คือ ผู้นำชุมชนเข้มแข็ง, จิตสำนึกของชุมชน, วัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อ, กฎระเบียบ ข้อบังคับ จุดอ่อน: ขาดทักษะความรู้ในการจัดการ โอกาส: ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ป่ามีมากขึ้น ข้อจำกัด/อุปสรรค: ขาดการสนับสนุนงบประมาณ ขอบเขตพื้นที่อนุรักษ์ยังไม่ชัดเจนและเงื่อนไขข้อกฎหมาย

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ได้แก่ เพิ่มรูปแบบการสนับสนุนจากภาครัฐ มุ่งทำงานเชิงรุก หนุนเสริมเครือข่าย เสริมความรู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานอย่างยืดหยุ่นและสนับสนุนการวิจัย

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน, การจัดการพื้นที่ป่า, บ้านตลาดขี้เหล็ก

Abstract

The study aimed 1) to emphasize community context 2) community engagement in forest management; and 3) to analyze community strengths, weakness, opportunities, and challenges. The qualitative methodology was adhered by collecting in-depth data from key informants including community leaders, community committee, local wisdom, and community members, totally 25 persons with the research tools such as observation form, in-depth interview guideline, and focus group discussion. The data was analyzed by SWOT Analysis and its description.

The results were as follows. Community context in the social aspect, it was revealed that relationship within the community was strong kinships; in the administration, it was shown that the community set up some rules and regulations among them; in the economics, it was reflected that there were rich natural resources which could be the capital for production; and in the culture, tradition, believes and rites inheriting from ancients, it was emphasized by the forest management through community system of knowledge, believes, wisdom, and culture with engagement of people living the community in 1) setup of committee, 2) identification of rules and regulations in usage, 3) specification of punishment in case of rules breaking, 4) new tree plantation, 5) promotion of eco-tourism, 6) organization of forest guard for prevention of illegal tree cutting and wild fire. In addition, the SWOT Analysis was manifested that the strengths were strong community leaders, consciousness, culture in term of tradition and believes, and rules and regulations; the weakness was lack of

knowledge in management; the opportunities were more empowerment and support from government sectors in forest reservation; and the limitation/challenges were lack of fund support, not clear boundary of forest reservation and also condition of laws.

The suggestions were presented that more support of government sectors was required; proactive working; networking; strengthening related knowledge; flexible implementation; and more research.

Keywords : Community Participation, Forest Management, Ban Taladkeelek

บทนำ

ประเทศไทยขณะนี้ กำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์ด้านการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่อง ในช่วง 4ทศวรรษที่ผ่านมาทำให้ประเทศไทยสูญเสียพื้นที่ป่าไปแล้วประมาณ 67 ล้านไร่ หรือเฉลี่ยประมาณ 1.6 ล้านไร่ต่อปี กล่าวคือ ปี พ.ศ. 2504 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าอยู่ถึงร้อยละ 53.3 ของพื้นที่ประเทศ หรือประมาณ 171 ล้านไร่ และลดลงมาโดยตลอดจนในปี พ.ศ.2532 ประเทศไทยเหลือพื้นที่ป่าเพียงร้อยละ 27.95 ของพื้นที่ทั้งหมด หรือประมาณ 90 ล้านไร่ รัฐบาลในอดีตได้พยายามจะรักษาพื้นที่ป่าโดยประกาศยกเลิกสัมปทานการทำไม้ในป่าบกทั้งหมด ในปี พ.ศ.2532 แต่หลังจากยกเลิกสัมปทานป่าไม้ สถานการณ์ดีขึ้นในระยะแรกเท่านั้น ต่อมาการทำลายก็ยังคงเกิดขึ้นไม่แตกต่างจากสถานการณ์ก่อนยกเลิกสัมปทานป่าไม้เท่าใดนัก โดยพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุกก่อนการยกเลิกสัมปทาน (ปี พ.ศ. 2525-2532) เฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 1.2 ล้านไร่ และพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุกหลังการยกเลิกสัมปทาน (ปี พ.ศ. 2532-2541) เฉลี่ย 1.1 ล้านไร่ต่อปี (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. <https://th.wikipedia.org/wiki/การทำลายป่า>, 2561) แม้ว่ารัฐบาลจะออกกฎหมายควบคุมการบุกรุกทำลายป่าและออกพระราชกำหนดยกเลิกสัมปทานป่าทั่วประเทศแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถหยุดยั้งการบุกรุกทำลายป่าได้ ในทางกลับกันได้มีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากป่าในภาคเหนือเป็นป่าเขตร้อนที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก จากความหลากหลายทางชีวภาพที่สูงนี้เอง จึงทำให้มีการเข้าไปใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าดังกล่าว ผลที่ตามมาจากปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าก็คือ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่แสดงออกมาในหลายรูปแบบ โดยเฉพาะวิกฤตภัยแล้ง อุทกภัย วาตภัย ดินโคลนถล่ม น้ำป่าไหลหลาก เป็นต้น ซึ่งนับวันยิ่งรุนแรงส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินประชาชนเป็นจำนวนมากทำให้ประเทศต้องสูญเสียงบประมาณมหาศาลในการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น

พื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งมีพื้นที่ป่ามากที่สุดของประเทศถึงร้อยละ 64.37 ของพื้นที่ มีชุมชนในป่าจำนวน 2,500 กว่าหมู่บ้าน มีประชากรราว 1 ล้านคน ชุมชนเหล่านี้ส่วนใหญ่มีประวัติของการ

ดำรงชีวิตที่ผูกพันอยู่กับป่ามาช้านานแล้ว ดังเช่นหมู่บ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ มีพืชและสัตว์ป่ามากมาย และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ซึ่งได้ถูกประกาศเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติแม่กวง พื้นที่ 4,084-2-84 ไร่ โดยชุมชนได้ใช้พื้นที่ป่าดังกล่าวในการดำเนินวิถีชีวิตแบบพึ่งพา ชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเกือบจะทั้งหมดจะใช้ชีวิตก่อตั้งชุมชนอาศัยอยู่ในภายในบริเวณล้อมรอบด้วยป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพันธุ์พืช แหล่งอาหารธรรมชาติ ผู้คนมีวิถีชีวิตที่อยู่กับธรรมชาติ กินกับธรรมชาติ ผูกพันกับธรรมชาติที่ผสมผสานไปกับวิถีชีวิตที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของตนเอง การดูแลจัดการทรัพยากรป่าที่มีความสัมพันธ์กันกับประเพณีวัฒนธรรมความเชื่อต่าง ๆ ของชุมชนดั้งเดิมที่มีความเกื้อกูลต่อธรรมชาติ

ชุมชนบ้านตลาดขี้เหล็ก ได้มีการจัดการพื้นที่ป่ามาอย่างยาวนาน ได้มีการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและกรมป่าไม้ ในการจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างการอนุรักษ์ป่าชุมชนพื้นที่ในโครงการต่าง ๆ มากมาย อาทิ เช่น โครงการส่งเสริมความร่วมมือวัดกับป่าไม้ , โครงการป่าชุมชนจากกรมป่าไม้ โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชตามแนวพระราชดำริ โครงการป่าชุมชนต้นแบบตามแนวพระราชดำริ ฯลฯ รวมทั้งมีชุมชนจากที่อื่นและนักท่องเที่ยวเข้ามาศึกษาดูงานเพื่อเรียนรู้รูปแบบวิธีการจัดการป่าชุมชนของบ้านตลาดขี้เหล็กอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ไม่ใช่ว่าทุกชุมชนจะทำได้เช่นนี้ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงบริบทชุมชนและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการพื้นที่ป่ากรณีศึกษา บ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ว่ามีการจัดการพื้นที่ป่าอย่างไร และมีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด/อุปสรรคในการจัดการพื้นที่ป่าอย่างไร เป็นต้น ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้จะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการพื้นที่ป่าอื่นๆ ในพื้นที่ใกล้เคียงหรือพื้นที่ที่มีบริบทที่คล้ายคลึงกันต่อไปทั้งในจังหวัดเชียงใหม่ และเครือข่ายในจังหวัดอื่นๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนบ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการพื้นที่ป่าของชุมชนบ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด/อุปสรรคต่อการจัดการพื้นที่ป่าของชุมชนบ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยทำการศึกษามูลบ้านบ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีการรักษาป่าของชุมชนมาอย่างยาวนาน และชาวบ้านมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการจัดการป่าชุมชน โดยการจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างการอนุรักษ์ป่าชุมชน พื้นที่ในโครงการต่าง ๆ มากมาย และเป็นพื้นที่ที่ชุมชนอื่นและนักท่องเที่ยวเข้ามาศึกษาดูงานเพื่อเรียนรู้รูปแบบวิธีการจัดการป่าชุมชนของบ้านตลาดขี้เหล็กอย่างต่อเนื่อง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาพื้นที่บ้านตลาดขี้เหล็ก ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีการจัดการ ฟื้นฟู อนุรักษ์พื้นที่ป่ามาอย่างยาวนานและเป็นชุมชนต้นแบบในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน จึงมีชุมชนจากที่อื่นและนักท่องเที่ยวเข้ามาศึกษาดูงานเพื่อเรียนรู้รูปแบบวิธีการจัดการป่าชุมชนของบ้านตลาดขี้เหล็กอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้วิจัยศึกษากรอบเนื้อหาเป็นการศึกษาเฉพาะสภาพบริบทโครงสร้างทางสังคม การปกครอง ประเพณีวัฒนธรรมและเศรษฐกิจของชุมชน โดยเฉพาะแนวคิดที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดการป่าชุมชนและชุมชนเข้มแข็ง โดยใช้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับทั้งจากเอกสารและการสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด/อุปสรรคต่อการจัดการพื้นที่ป่าของชุมชนบ้านตลาดขี้เหล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสารที่เกี่ยวข้องได้แก่ สิทธิชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามซึ่งเป็นการสำรวจสภาพพื้นที่จริงโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และใช้การประชุมกลุ่มระดมสมอง รวมทั้งการสังเกตจากการเข้าร่วมประชุมกลุ่ม การประชุมปฏิบัติการ โดยทำการศึกษาระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ.2563 ถึง เดือนกรกฎาคม 2564

2. สถานที่ทำการเก็บข้อมูล

ศึกษาชุมชนบ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ มีพืชและสัตว์ป่ามากมายและเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ซึ่งตั้งอยู่ติดเขตพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่กวง มีพื้นที่ป่าจำนวน 4,084 ไร่ ซึ่งเป็นผืนป่าที่มีอายุนานโดยให้สิทธิของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและอนุรักษ์พืชพันธุ์ป่า เพื่อป้องกันการบุกรุกป่าจากคนภายนอก โดยมีการจัดการในรูปแบบคณะกรรมการของหมู่บ้านกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้

3. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนครัวเรือน 152 ครัวเรือน จำนวนประชากร 361 คน

กลุ่มประชากรตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงได้แก่ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการ ราษฎรชาวบ้าน และสมาชิกในชุมชนบ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ รวมประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 25 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กระจายตามกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะกระทำไปพร้อมกับการเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งมีการวิเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาอธิบาย โดยผู้วิจัยจะบันทึกข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการประชุมกลุ่มพร้อมกับวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค SWOT ANALYSIS แล้วนำข้อมูลจากการศึกษามารวบรวม และเรียบเรียงข้อมูลตามประเด็นหลักที่วางไว้เพื่อตอบคำถามการวิจัย และสรุปความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยขอสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

ผลการศึกษาบริบทชุมชนและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการพื้นที่ป่าของชุมชนบ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า บ้านตลาดขี้เหล็กเป็นชุมชนขนาดกลาง จำนวนประมาณ 152 ครัวเรือน เป็นกลุ่มคนพื้นเมือง มีความสัมพันธ์ทางสังคมแบบเครือญาติ คนในชุมชนมีความรักใคร่และผูกพันกัน เอื้ออาทรต่อกัน มีการพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ด้านการปกครอง ผู้ใหญ่บ้านมีความสำคัญแบบบารมีคนเป็นผู้ประสานเชื่อมโยง

ระหว่างภาครัฐกับประชาชนเป็นผู้นำทางจิตวิทยาในระดับชุมชน เป็นกลไกที่สำคัญให้เกิดการรวมกลุ่ม การระดมความคิดในการกำหนดทิศทางการพัฒนาหมู่บ้าน และออกกฎระเบียบ ข้อบังคับของชุมชน ด้านเศรษฐกิจเป็นการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติในชุมชน โดยยึดอาชีพเกษตรไร่นา วนเวียนดำรงชีพด้วยวิถีเกษตรแบบผสมผสานและการหาของป่าที่หลากหลายเป็นรายได้เสริม และด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรมนับเป็นทุนทางสังคมดั้งเดิมของชุมชนเป็นเครื่องมือที่สำคัญและเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวของคนในชุมชน มีการปฏิบัติ สืบทอด การอนุรักษ์พันธุ์พืช จากบรรพบุรุษสู่รุ่นต่อรุ่นช่วยกันดูแลผืนป่ามาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ความเชื่อ พิธีกรรมและวัฒนธรรมดั้งเดิม มาประยุกต์ใช้กับการดูแลป่าเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ชุมชนบ้านตลาดขี้เหล็ก ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าร่วมกันมีอยู่ 6 ขั้นตอน คือ 1) การมีส่วนร่วมจัดตั้งคณะกรรมการ 2) กำหนดกฎเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ 3) กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบ 4) ปลุกต้นไม้เพิ่มในพื้นที่ป่าชุมชน 5) การปลูกฝังจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 6) จัดเวรยามลาดตระเวนป้องกันการลักลอบตัดไม้และจัดทำแนวป้องกันไฟป่า

ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด/อุปสรรค วิเคราะห์ตาม SWOT ANALYSIS พบว่า จุดแข็ง : 1) ผู้นำชุมชนเข้มแข็ง เสียสละ มีวิสัยทัศน์ เพื่อส่วนรวม จิตสาธารณะสูง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างศรัทธาให้กับสมาชิกในชุมชน 2) จิตสำนึกที่ดีของชุมชน ชาวบ้านส่วนใหญ่ตระหนักถึงคุณค่าของป่า ทำให้เกิดความรู้สึกรักหวงแหน และผูกพันในทรัพยากรป่าชุมชนที่มีอยู่ในพื้นที่ ป่าเป็นแหล่งต้นน้ำให้ได้ใช้ประโยชน์และเป็นแหล่งอาชีพของชาวบ้านในการเก็บหาของป่า จึงนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าอย่างเป็นระบบ คือพื้นที่ป่าขุนน้ำ (พง) พื้นที่ป่าใช้สอยตลอดจนพัฒนาแหล่งศึกษาเรียนรู้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน 3) วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรม, ประเพณีดั้งเดิมของชุมชนมีวัฒนธรรมความเชื่อที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ประเพณีการเลี้ยงผีเสื้อบ้าน พิธีบูชาบวงสรวงผีขุนน้ำ (ปู่จาเดวดาฮักษาขุนน้ำ) การบวชป่า และสืบชะตาป่าไม้และสายน้ำ ผีปู่ผีย่า ซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่เกิดจากความเชื่อที่ว่าบริเวณป่าและหมู่บ้านมีเจ้าของ มีเจ้าป่าเจ้าเขา เจ้าที่เจ้าทางสิงสถิตย์อยู่ หากกระทำการสิ่งใดที่เป็นการลบหลู่หรือมิได้บอกกล่าวจะถูกลงโทษ เกิดเหตุเภทภัยต่างๆ ขึ้นในหมู่บ้าน จึงมีการจัดประเพณีดังกล่าวเพื่อบวงสรวงและขอขมา ซึ่งประเพณีต่างๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความหวงแหน และจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ป่าไม้ 4) กฎระเบียบ ข้อบังคับ เป็นการร่วมกันกำหนด กฎ ระเบียบโดยมีผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้าน จึงได้ปรึกษาหารือ และประชุมร่วมกันเพื่อตั้งกฎระเบียบ ข้อบังคับขึ้นมาเพื่อใช้ร่วมกันในชุมชน โดยแบ่งป่าชุมชนออกเป็น 3 ส่วน คือ ป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย และป่าเพื่อทำไร่หมุนเวียน ห้ามใช้สารเคมี ห้ามเผา

ป่า ห้ามล่าสัตว์เพื่อขายและห้ามตัดไม้จากป่าอนุรักษ์เพื่อนำมาเผาถ่าน ถ้าทำผิดก็จะถูกลงโทษโดยสังคมไม่ให้ความสำคัญคนเหล่านั้น

จุดอ่อน : ขาดทักษะความรู้ในการจัดการป่าและการสืบทอดจากคนรุ่นใหม่ โอกาส : ภาครัฐมีนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่ามีมากขึ้น อุปสรรค : ภาครัฐขาดงบประมาณสนับสนุนที่ต่อเนื่อง ขอบเขตพื้นที่อนุรักษ์ยังไม่มี ความชัดเจน แนวขอบเขตพื้นที่ไม่ชัดเจน จนมีการบุกรุกทำลายป่าและล่าสัตว์เป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไขและเงื่อนไขด้านกฎหมาย และกำหนดพื้นที่ป่าชุมชนเป็นแนวเขตอุทยานแห่งชาติของกรมป่าไม้

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ได้แก่ พัฒนารูปแบบการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยการมุ่งทำงานในเชิงรุก หนุนเสริมการทำงานเป็นเครือข่าย และเสริมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการป่าชุมชน อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับชุมชน และสนับสนุนการวิจัยหรือการทำงานเชิงบูรณาการกับทุกภาคส่วน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการพื้นที่ป่า กรณีศึกษาบ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

ชาวบ้านตลาดขี้เหล็ก มีการอพยพมาตั้งถิ่นฐานมากกว่า 100 กว่าปีจากหลากหลายพื้นที่ มีวิถีชีวิตที่สุขสงบ กินง่าย อยู่ง่าย ตามแบบฉบับของชาวพื้นเมืองภาคเหนือ ป่าจึงมีความสำคัญที่สุดในชีวิตในด้านอาหารและใช้สอยซ่อมสร้างบ้านเรือน การจัดการป่าชุมชนจึงเกิดขึ้นจากจิตสำนึกการรักษาป่าและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและมีชีวิตด้วยการทำไร่ทำสวนเพื่อเลี้ยงชีวิต ส่วนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการพื้นที่ป่าบ้านตลาดขี้เหล็ก ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรมและกิจกรรมต่างๆ ก่อให้เกิดกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจาก 1) การจัดตั้งคณะกรรมการทำงานด้านป่าไม้ 2) การกำหนดกฎเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ 3) การกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบ 4) การปลูกต้นไม้เพิ่มในพื้นที่ป่า 5) การปลูกฝังจิตสำนึกในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 6) จัดเวรยามลาดตระเวนป้องกันการลักลอบตัดไม้จัดทำแนวป้องกันไฟป่า ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของลาวัญญ์ ทองขาว (2561 : 126) วัฒนธรรมและการจัดการป่าชุมชนของปกากะญอห้วยหินดา อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน ปรากฏว่าชาวปกากะญอ ร้อยละ 80 มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือการจัดการป่าชุมชน โดยการเป็นกรรมการดูแลป่า เป็นอาสาสมัครในการลาดตระเวนดูแลป่าอันจะเกิดจากไฟไหม้ป่า หรือถูกคุกคามจากบุคคลภายนอกชุมชนบางส่วนจะไปปลูกพืชทดแทนป่าบางส่วนที่หายไป และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพงษ์ พวงงามชื่น, สวิษฐา

ศุภอุดมฤกษ์ ตรีรัตน์และ นครศ รังควัต (2556 : 232) จากการวิจัยการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน : กรณีศึกษา บ้านทาป่าเปา ตำบลทาบลาดุก อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน ทำให้สามารถสรุปถึงปัจจัยที่ทำให้การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนที่ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) มีผู้นำที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ และมีความเสียสละในการทำงานตลอดจนชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการระดมพลังการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) การเป็นประชาชนดั้งเดิมในพื้นที่ซึ่งทำให้ชาวบ้านเกิดความคุ้นเคย ความรักและสามัคคีกันสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี 3) การผ่านการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดแนวคิดการอนุรักษ์ร่วมกัน 4) การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง 5) การแบ่งหน้าที่และบทบาทของชาวบ้านอย่างลงตัวในการจัดการป่าชุมชนและการดเนินกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน 6) การผสมผสานกันอย่างลงตัวของสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของชุมชนที่สนับสนุนการร่วมมือร่วมใจกันในการจัดการป่าชุมชนและการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน 7) การดำเนินงานอย่างเป็นระบบส่งผลให้ปัญหาต่างๆ ลดน้อยลง 8) การสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐ และเอกชน ก่อให้เกิดเครือข่ายการพัฒนาที่เหนียวแน่น และ 9) การมีจิตสำนึกของชาวบ้านทุกคนในการพัฒนาการทำงานร่วมกันซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาต่างๆ ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ชุมชนบ้านทาป่าเปามีการเตรียมความพร้อมด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญาและแนวทางการดำเนินงานพัฒนาต่างๆ แก่เยาวชนรุ่นใหม่เพื่อเป็นกำลังสำคัญและรองรับงานด้านการพัฒนาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับวิจัยของธีรฤทธิ์ แป๊ะประภา (2561 : 33-34) เรื่องการจัดการป่าชุมชน : กรณีศึกษาป่าชุมชนหนองฮี ตำบลเสือเผ่น อำเภอยะรัง จังหวัดมหาสารคาม มิติที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วม ชุมชนได้เปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการได้รับผลประโยชน์จากป่า เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการป่า โดยให้สมาชิกในหมู่บ้านทั้ง 5 หมู่บ้านรอบป่า เข้ามาเป็นกรรมการจัดการป่าชุมชนหนองฮี เพื่อให้การดำเนินงานมีความชัดเจนคณะกรรมการได้แต่งตั้งคณะกรรมการ 8 ฝ่าย ได้แก่ 1) คณะกรรมการฝ่ายการเงิน 2) คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ 3) คณะกรรมการฝ่ายตัดสินคดี 4) คณะกรรมการที่ปรึกษา 5) คณะกรรมการป้องกันและดับไฟป่า 6) คณะกรรมการฝ่ายปลูก 7) คณะกรรมการฝ่ายส่งเสริม 8) คณะกรรมการฝ่ายกิจกรรม ทำหน้าที่วางแผนการดำเนินงาน บริหารจัดการ จัดกิจกรรมและควบคุมกำกับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของป่า ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการ และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรมต่อการจัดการป่าชุมชนของชาวบ้านตลาดขี้เหล็ก เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของชุมชนซึ่งปฏิบัติการจัดการกันมาเป็นประเพณีของชุมชน โดยผ่านกระบวนการ

กิจกรรมความเชื่อที่นับถือผีของพวกเขา ถ้าทำผิดกฎก็จะถูกระชากริทำโทษ สอดคล้องกับการวิจัยของสุริรัตน์ ฤกษ์ระวี (2540 : 1-3) พบว่าพัฒนาการของการจัดการป่าชุมชนบ้านทุ่งก้อ เริ่มจากการเป็นชุมชนดั้งเดิมที่มีวิถีชีวิตผูกพันอยู่กับป่า เคารพในสิ่งเหนือธรรมชาติ จึงมีการจัดการป่าชุมชนอย่างเป็นระบบ และในการจัดการป่าชุมชนต้องมีคณะกรรมการในการวางกฎเกณฑ์หาแนวทาง และดูแลรักษาป่าชุมชนอย่างเคร่งครัด การจัดการป่าได้นั้น ชุมชนทุกชุมชนต้องมีบริเวณป่าซึ่งเป็นของชุมชนเองที่เป็นพื้นที่ในการทามาหากินซึ่งต้องมีรูปแบบและลักษณะของป่า ดังที่คณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมชาติ (2550 : 46) กล่าวไว้ว่า ป่าชุมชนต้องมีความเชื่อมโยงกับระบบสังคมวัฒนธรรมเข้ากับเรื่องป่าและทรัพยากรในป่า สร้างความหลากหลายทางชีวภาพ รักษาป่า คนกับป่าอยู่ด้วยกันแบบพึ่งพากันและกัน โดยไม่มีการแยกออกจากกัน เป็นการจัดการกับทรัพยากรป่าโดยตรงและทั้งหมด ป่าต้องมีการใช้ประโยชน์ได้ถ้าใช้ไม่ได้ไม่ถือว่าเป็นป่าชุมชน ประโยชน์จากป่าจึงเป็นแรงจูงใจที่ไม่ทำลายทรัพยากร ป่าชุมชนนั้นจะเป็นที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรือเป็นป่าที่ปลูกขึ้นมาใหม่ก็ได้ แต่ต้องมีขอบเขตที่ชาวบ้านสามารถจะใช้ร่วมกันได้ กรรมสิทธิ์ของป่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชนก็ได้ แต่คนที่ดูแลจัดการป่าต้องมีอิสระในการบริหารจัดการป่า โดยมีองค์กรของชุมชนเป็นผู้ที่ร่วมกันวางกฎข้อเคลื่อนการทำงาน ตามกฎเกณฑ์ และระเบียบเงื่อนไขที่ร่วมกันกำหนดไว้ และภายใต้กฎหมายป่าไม้ด้วย

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค จากการวิเคราะห์ SWOT ผลการวิจัยพบว่า จุดแข็งมาจากผู้นำชุมชนท้องถิ่นคนในชุมชนมีศักยภาพมีความเข้มแข็ง จิตสำนึกของชุมชน, วัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อ, กฎระเบียบ ข้อบังคับ จุดอ่อน: ขาดทักษะความรู้ในการจัดการและการสืบทอดของคนรุ่นใหม่ โอกาส : ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่ามีมากขึ้น ข้อจำกัด/อุปสรรค : ขาดการสนับสนุนงบประมาณไม่ต่อเนื่อง ขอบเขตพื้นที่อนุรักษ์ยังไม่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของเกศสุตา สิทธิสันติกุล, วราภรณ์ ปัญญาวดี และ ปรรธนา ยศสุข (2559 : บทคัดย่อ) “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในชุมชนท้องถิ่น” ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด พบว่า 1) จุดแข็ง - นโยบายชัดเจน มีความร่วมมือภายใน เจ้าหน้าที่มีศักยภาพ มีความใกล้ชิดกับชุมชน 2) จุดอ่อน - การเน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การทำงานเชิงรับ ขาดบุคลากรเฉพาะด้านงบประมาณ การจัดการข้อมูล และการสื่อสาร 3) โอกาส - จิตสำนึกชุมชน แกนนำชุมชนเข้มแข็งความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน การมีเครือข่าย การสนับสนุนของหน่วยงานอื่น 4) ข้อจำกัด - หน้าที่ตามกฎหมายไม่ชัดเจน ชุมชนมีส่วนร่วมน้อยกฎระเบียบไม่เอื้อ ขาดการพัฒนาเครือข่าย กระแสนิยม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการพื้นที่ป่า กรณีศึกษาบ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ คณะวิจัยได้นำประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาวิจัย ผสมกับข้อเสนอแนะของคนในชุมชนมากำหนดเป็นข้อเสนอแนะ 2 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1.1 จากการที่รัฐเป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ แต่การออกกฎระเบียบและนโยบายต่างๆ ของรัฐ ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง รัฐควรที่จะต้องยอมรับในเรื่องสิทธิชุมชนซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะให้คนในท้องถิ่นได้มีส่วนในการบริหารทรัพยากรของท้องถิ่นเอง

1.2 ภาครัฐควรให้อำนาจแก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ป่าด้วยตนเองให้มากที่สุด ซึ่งจะช่วยสร้างเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีการแสดงออกถึงความใกล้ชิดความผูกพัน และวิถีชีวิตของคนกับป่าได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพจึงนำไปสู่การจัดพื้นที่ป่าประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนได้

1.3 ภาครัฐและชุมชนต้องสร้างความร่วมมืออย่างบูรณาการร่วมกันในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชาวบ้านในชุมชนจากการศึกษาพบว่าการทำงานของแต่ละหน่วยงานค่อนข้างที่จะแยกส่วนกัน ต่างคนต่างสนับสนุนชุมชนในส่วนของตน ทั้งที่ในความเป็นจริง โครงการบางโครงการสามารถที่จะร่วมมือกันเพื่อพัฒนาชุมชนได้

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มความร่วมมือในการสนับสนุนการจัดการพื้นที่ป่าอย่างมีส่วนร่วมให้มากขึ้นโดยเฉพาะที่ประชาชนในชุมชนยังคงต้องการความช่วยเหลือ เช่นด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม เจ้าหน้าที่ที่ให้ความรู้และคำแนะนำ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะระดับชุมชน

ชุมชนควรหาโอกาสได้ไปเยี่ยมชมชุมชนอื่น หรือศึกษาดูงานจากชุมชนที่มีการบริหารจัดการพื้นที่ป่า เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และศึกษาแนวคิด แนวปฏิบัติของชุมชนอื่นเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนอื่นและการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันเพื่อช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านในการจัดการดูแลพื้นที่ป่าไม้

3.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีส่วนร่วมยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- เกศสุดา สิทธิสันติกุล, วราภรณ์ ปัญญาวดี และ ปราบณา ยศสุข. (2559). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในชุมชนท้องถิ่น. วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม. ปีที่ 12 ฉบับที่ 1/2559, บทคัดย่อ. 29
- คณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมชาติ. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี
- จักรพงษ์ พวงงามชื่น, สวิชญา ศุภอุดมฤกษ์ ตรีรัตน์ และ นครเศ รังควัด. (2556). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน : กรณีศึกษา บ้านทาป่าเปา ตำบลทาปลาดุก อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน. วารสารวิจัยและพัฒนา ามจร. ปีที่ 36 ฉบับที่ 2, 215-234
- ธีรฤทธิ์ แป๊ะประภา. (2561). การจัดการป่าชุมชน : กรณีศึกษาป่าชุมชนหนองฮี ตำบลเสือเผ่น อำเภอยะยี่ จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. ปีที่ 8 ฉบับพิเศษ, 33-34
- ลาวัณย์ ทองขาว. (2561). วัฒนธรรมและการจัดการป่าชุมชนของปกากะญอห้วยหินดา อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารสารสนเทศ. ปีที่ 17 ฉบับที่ 1, 126.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2560). การทำลายป่า, 13 มิถุนายน 2561.
<https://th.wikipedia.org/wiki/>